

Програм развоја пољопривреде
општине Нови Бечеј
2019-2020.

Сремска Каменица
Фебруар, 2019. година

САДРЖАЈ:

Увод	4
1. Методолошки приступ израде Програма развоја пољопривреде	5
1.1. Фазе и учесници израде Програма	5
1.2. Преглед постојеће планске документације	6
2. Карактеристике подручја са прегледом кључне инфраструктуре	7
2.1. Територијално одређење општине	7
2.1.1. Географија	7
2.1.2. Општина и насељена места	8
2.1.3. Демографске карактеристике	10
2.2. Просторно уређење и инфраструктура	12
2.2.1. Саобраћајна инфраструктура	12
2.2.2. Енергетска инфраструктура	13
2.2.3. Електронска комуникациона инфраструктура	14
3. Анализа сектора пољопривреде	15
3.1. Стање пољопривредног земљишта	16
3.2. Биљна производња	18
3.3. Сточарство и сточарска производња	19
3.3.1. Говедарство	19
3.3.2. Свињарство	20
3.3.3. Овчарство и козарство	20
3.3.4. Живинарство	20
3.3.5. Аквакултура	21
3.3.6. Пчеларство	21
3.4. Задруге	22
3.5. Органска пољопривреда	23
4. SWOT анализа најважнијих сектора пољопривреде општине Нови Бечеј	25
5. Политика руралног развоја	28
5.1. Стратешки оквир пољопривреде и руралног развоја	28
5.1.1. Заједничка пољопривредна политика Европске Уније	28
5.1.2. Закон о пољопривреди и руралном развоју Републике Србије	31
5.1.3. Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју	31
5.1.4. Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024.	32
5.1.5. Национални програм за пољопривреду за период 2018-2020.године	33

5.2. IPARD програм	34
5.3. LEADER приступ.....	36
6. Мере у области пољопривреде и руралног развоја	38
7. Визија, циљеви и мере Програма развоја пољопривреде општине Нови Бечеј до 2020. године.....	42
8. <i>Ex-post</i> анализа ефеката	44
9. Преглед табела.....	45

Увод

Пољопривреда је привредна делатност стара колико људско друштво. Иако зависна пре свега од природних услова, као што су клима, географски положај, квалитет и особине земљишта, пољопривреду посматрамо привредном делатношћу чији је носилац човек, с тим у вези, ни њен развој не можемо да посматрамо независно од општег развоја људског друштва, односно развоја свести човека као кључног носиоца развојног процеса. Пољопривреда је свакако сектор привреде од истакнутог значаја за економски развој Републике Србије. Имајући у виду њен специфичан положај, јер осим економског има и посебан социјални и еколошки значај, закључујемо да пољопривреда доприноси националном богатству Републике Србије са значајним учешћем у стварању БДП. Како би унапредиле животни стандард локалног становништва, локалне самоуправе у Војводини са кључним пољопривредним потенцијалом, усмериле су своје политике у правцу активације и валоризације ресурса подручја, уз анимирање главних носица локалног развоја у сектору пољопривреде. У условима који су релативно заједнички за све локалне самоуправе у Србији, неке средине су успеле да постигну импресивне резултате, док друге заостају за републичким и покрајинским просеком. Питање које се намеће је шта разликују локалне самоуправе на плану привредног развоја. Тражење одговора кроз праксу и теорију, кроз успехе и неуспехе, довело је до успостављања концепта локалног економског развоја (ЛЕР) који се бави оптималном улогом локалних власти у подстицању привредног развоја и конкурентног амбијента. ЛЕР је кључни простор у којем јавно управљање није ослоњено само на јавну управу, већ и на мрежу кључних локалних актера, главних носица развоја и подразумева активност заједнице у правцу идентификације и валоризације ресурса подручја. Дефинисање и одређивање развојних локалних потреба и циљева, односно мера и активности за њихово достизање, само су неке од пренесених надлежности локалних самоуправа, које се односе на усвајање различитих планских докумената. Скупштина Републике Србије је у априлу 2018. године, са циљем уређења планског система, усвојила Закон о планском систему Републике Србије којим се дефинише управљање системом јавних политика и средњерочно планирање, врста и садржина планских докумената која се усвајају, као и њихова међусобна усклађеност. Стратешка и планска докумената која усвајају јединице локалне самоуправе, неретко су била неусклађена, како вертикално (са стратешким документима вишег реда) тако и хоризонтално (са документима истог нивоа значаја) са другим документима, што новоусвојени Закон настоји да регулише са пратећим документима. Реч је Уредби о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединих докумената јавних политика и Уредби о средњорочном планирању које су ступиле на снагу 16. фебруара 2019. године.

Стратегија одрживог развоја општине Нови Бечеј за период 2014-2020., кровни је документ општине у којем су прецизирани стратешки циљеви, начини њиховог остваривања као и вредновања. Општина Нови Бечеј, покренула је иницијативу, да се у складу са новоусвојеним Законом, приступи изради законски предложених докумената, у оквиру датог планског периода, са циљем разрађивања посебних циљева Стратегије. У овом случају, у питању је одлука о усвајању докумената јавне политике, Програма развоја пољопривреде општине, у средњорочном оквиру, који прати стратешки документ (2014-2020). Предложене мере и пројекти, којим ће се управљати и координирати, не могу се остварити управљањем сваким од елемената Програма појединачно, већ низом координисаних активности заједнице.

1. Методолошки приступ израде Програма развоја пољопривреде

Стратегија одрживог развоја општине Нови Бечеј 2014-2020., односи се на одрживи развој живота, рада и функционисање локалне заједнице, у контексту коришћења природних ресурса, у мери која дозвољава да се ти ресурси природно обнове, односно да се не наруши њихов квалитет за будуће генерације. Пољопривредно земљиште је један од основних и најзначајних природних ресурса са којима располаже општина Нови Бечеј. Полазећи од неспорне чињенице о значају пољопривредног земљишта и пољопривредне производње за општину, а имајући у виду Закон о пољопривредном земљишту и остале законске и подзаконске акте из ове области, као и Стратегију развоја пољопривреде Републике Србије, јасно је да активности свих директно и индиректно укључених актера у ову грану привреде, морају имати за основни циљ очување расположивог пољопривредног земљишта и његовог квалитета.

Методологија за израду **Програма развоја пољопривреде општине Нови Бечеј 2019-2020**, почива на Закону о планском систему Републике Србије и два подзаконска акта, Уредбе, којима се ближе одређује методолошка примена Закона. Њиховом применом, уједначава се процес планирања, израде и усвајања докумената јавних политика и прописа што доводи до повећања транспарентности процеса њихове израде и усвајања, као и подизања њиховог квалитета, ефективније примене и ефикаснијег спровођења планираних мера.

Програм развоја пољопривреде се дефинише, усваја и реализује на нивоу општинске управе Нови Бечеј, у складу са одлуком председника општине о његовој изради и спровођењу поступка јавне набавке бр. *IV 04-404-2/34-2018*. од 25.10.2018. године, која је подржана од стране Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу.

1.1. Фазе и учесници израде Програма

У процесу израде Програма, примењиван је партиципативни приступ у којем су локални актери, а пре свега представници општине Нови Бечеј, представници приватног и невладиног сектора, узели активно учешће, пружајући корисне смернице за израду овог програмског документа. Када је реч о имплементацији, она подразумева исти приступ, тј. директну укљученост свих заинтересованих страна током трајања процеса и анимирање читавог подручја у правцу упошљавања расположивих ресурса.

Фазе израде овог Програма обухватају:

- 1) Преглед планских докумената вишег и нижег реда из области пољопривреде;
- 2) Одржавање радних састанака;
- 3) Прикупљање података- доступни извори, општинска управа, упитници;
- 4) Ситуациону анализу подручја на основу прикупљених података и SWOT анализу;
- 5) Преглед доступних извора финансирања у области пољопривреде – национална, ЕУ;
- 6) Предлагање и дефинисање циљева и мера.

1.2. Преглед постојеће планске документације

Усвојени Закон о планском систему Републике Србије дефинише да се приликом израде и усвајања планских докумената нужно води рачуна о њиховој међусобној усклађеност са Уставом, потврђеним међународним уговорима, законом и обавезама преузетим у процесу ЕУ интеграција, као и са планским документима донетим на републичком нивоу и нивоу АП Војводине. С тим у вези, приликом израде Програма развоја пољопривреде општине Нови Бечеј, вођено је рачуна о његовој вертикалној и хоризонталној усклађености са следећим постојећим планским документима, вишег и једнаког значаја:

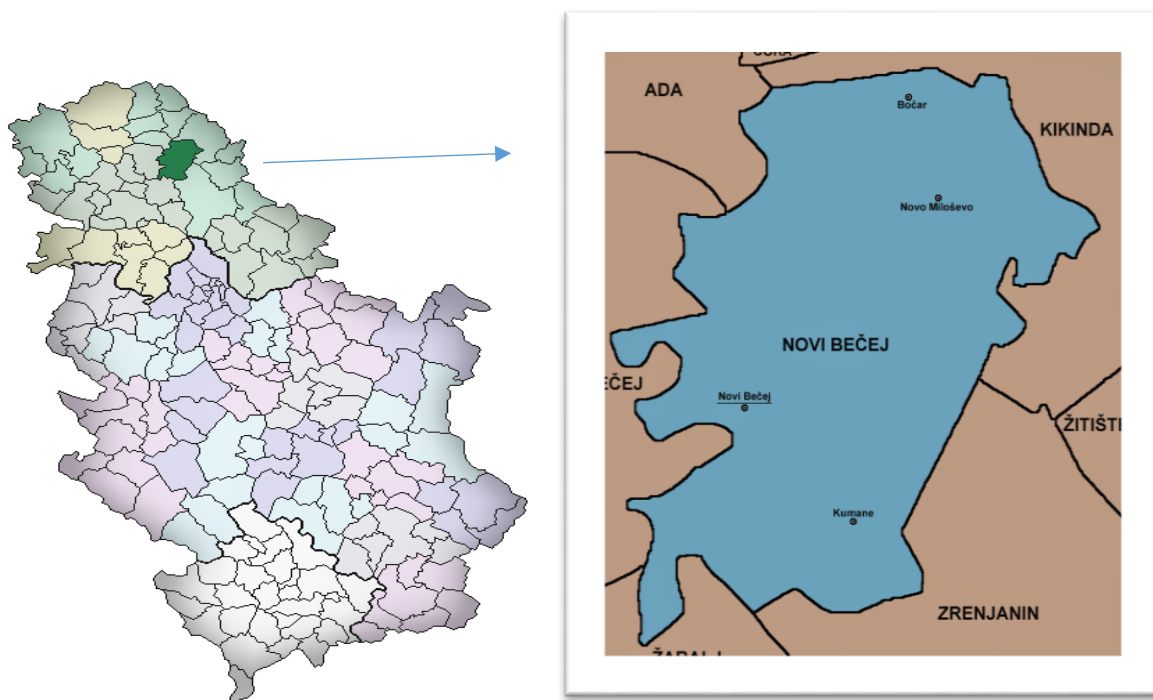
- 1) Стратегија одрживог развоја општине Нови Бечеј 2014-2020.године;
- 2) Стратегија руралног развоја општине Нови Бечеј 2015-2025. године;
- 3) Просторни план општине Нови Бечеј;
- 4) План генералне регулације општине Нови Бечеј;
- 5) Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године;
- 6) Национални програм за пољопривреду за период 2018-2020. године.

2. Карактеристике подручја са прегледом кључне инфраструктуре

2.1. Територијално одређење општине

2.1.1. Географија

Слика 1. Општина Нови Бечеј

Општина Нови Бечеј се сврстава у ред потиских општина и налази се у средишњем, западном делу Баната, односно североисточном делу Војводине. Нови Бечеј је смештен уз леву обалу реке Тисе на 66. километру од њеног ушћа у Дунав и једини је град на Тиси чији је центар управо на реци, а краси га и најлепши тиски кеј. Општину чине четири насеља, а то су: Нови Бечеј, центар истоимене општине, Ново Милошево, Кумане, Бочар. Атар општине Нови Бечеј простире се на Банатској лесној тераси и алувијалној равни реке Тисе, на површини од 608,6 km².

Нови Бечеј се налази у зони 45° северне географске ширине, приближно у средишњем делу северног умереног топлотног појаса са четири годишња доба и неједнаким дужинама дана и ноћи. Због разлике између летњих и зимских температура, ова општина има више континенталну него умерено континенталну климу. Географски центар насеља пресецају координате 45°36' северне географске ширине и 20°9' источне географске дужине.

На северу и истоку општина Нови Бечеј се граничи са општином Кикинда, на југоистоку са општином Зрењанин, на југу са општином Жабаљ и на запад са општинама Бечеј и Ада. Границу према општинама Ада, Бечеј и Жабаљ чини река Тиса њеним меандрима.

Положај општине Нови Бечеј, у централном делу Војводине, омогућава јој лаку комуникацију са другим општинама у покрајини, али и добру контактност са већим насељеним местима у Војводини.

Удаљеност Новог Бечеја од неких значајнијих центара је следеће:

- Бечеј: 14 km
- Зрењанин: 35 km
- Кикинда: 37 km
- Нови Сад: 55 km
- Суботица: 90 km
- Сегедин (HUN): 105 km
- Београд: 110 km
- Темишвар (RO): 110 km
- Осијек (CRO): 140 km

Поред пловног пута реке Тисе, Нови Бечеј је каналском мрежом повезан са Дунавом код Бездана и Беле Цркве. Кроз сва насељена места у општини пролази железничка пруга која преко Панчева, Зрењанина и Кикинде, повезује Београд са Темишваром у Румунији, а преко Суботице и са Сегедином у Мађарској. Такође кроз општину пролази државни пут I реда који повезује Нови Бечеј са Кикиндом даље Румунијом, као и државни путеви II реда Нови Бечеј – Меленци и Нови Бечеј – Башаид – Банатско Карађорђево.

Важно је напоменути да, општина Нови Бечеј према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину, спада у трећу групу од укупно четири. Трећу групу чини 47 недовољно развијених јединица локалних самоуправа чији је степен развијености од 60% - 80% републичког просека. Разврставање региона врши се на основу вредности бруто – домаћег производа по глави становника у региону у односу на републички просек, за референтни период.

2.1.2. Општина и насељена места

Функционална диференцијација насељске мреже општине Нови Бечеј заснована је на постојећој категоризацији: субрегионални и општински центар је Нови Бечеј – насеље градског типа, док су остала три насеља руралног карактера и имају функцију локалне (месне) заједнице. Ова три села – Бочар, Кумане и Ново Милошево имају развијене централне функције и јавне садржаје, неопходне за задовољавање основних потреба становништва, док су за задовољавање виших потреба ова насеља функционално повезана са општинским центром Новим Бечејом.

Табела 1: Насеља општине Нови Бечеј и њихова површина¹

НАСЕЉА	ПОВРШИНА (km ²)
Нови Бечеј	282,38
Ново Милошево	174,91
Кумане	101,47
Бочар	49,82
УКУПНО:	608,60

¹ Општинска управа Нови Бечеј

У табели изнад се може видети површина на којој се простире свако од места у општини Нови Бечеј, а укупна површина обухваћена овом општином износи 608,60 km².

Полазећи од историјског, културног, архитектонско-грађевинског наслеђа, географског положаја, расположивих привредних и друштвених ресурса као потенцијала развоја, евидентно је да су данашња насеља општине Нови Бечеј, настајала и развијала се под различитим условима и околностима, као и утицајем различитих фактора.

Нови Бечеј је веома старо насеље, познато још у доба Римљана, које је имало бурну прошлост – више пута је рушено, опустело и опет подизано, мењајући током векова величину, изглед и своје господаре. У близини насеља, на месту словенског села Арач (мађ. „Aracs”), подигнута је у 13. веку базилика, која је дуго потом била бенедиктинска опатија. Нови Бечеј се први пут помиње у писаним документима из 1091. године. Године 1331. је проглашен за слободан краљевски град у тадашњој Угарској. Почетком 18. века Турци су га разрушили, а Срби су прешли Тису и тамо основали бачки Бечеј. После протеривања Турака из Баната, становништво се враћа и поново га изграђује. Иако знатно старији од бачког Бечеја, град сада добија име Нови Бечеј. Врањево је настало на пустари Вран. Ту је постојало насеље још из бронзаног доба, а за време турског периода овде су живели Срби - пастири. Касније га масовно насељавају Срби граничари. У 18. и 19. веку, Нови Бечеј у великом броју насељавају и Мађари, затим Немци и Јевреји. Нови Бечеј је после 1883. пругом повезан са остатком железничке мреже краљевине Угарске и од тада се убрзано развија, поставши регионални центар трговине житом у Јужној Угарској. Од 1919. године Нови Бечеј улази у састав Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а касније и Краљевине Југославије

Ново Милошево је друго по величини насељено место у општини Нови Бечеј. Настало је уједињењем Карлова (Драгутинова) и Беодре после Другог светског рата. Западну границу хатара са Бачком, чини река Тиса, док се на банатској страни граничи са територијама следећих насеља: Бочар, Кикинда, Башаид и Нови Бечеј.

Беодра је старије насеље, чији први помен сеже у далеку 1331. годину. Село се помиње под именом Болдија, затим Бека, па Пеадра (Немци су га тако звали), Белдора, Белдра (по некадашњој властелинки) и најзад Беодра. На данашњој локацији устаљује се у периоду од 1742. до 1753. године. Насељавају је Срби досељени из Потисја и Поморишја. Приликом продаје државних поседа феудалац, јерменин Богдан Карачоњи, купује Беодру и тада почиње интезивније насељавање мађара, а у току 1794., 1796. и 1805. досељавају се Немци.

Карлово је млађе насеље од Беодре. Настало је на данашњем месту 1751. године. Прво име села је било Плевна јер је место на коме се налазило личило на зрно жита уоквирено плевом. Место Плевна је настала као последица насељавања милитара, демилитаризованих Срба које је царица Марија Терзија 1751. године населила прво из околине Аде, а касније и из других крајева. Међу првим породицама које су се доселиле била је и породица Попов заједно са породицама Трбић, Бешлијин, Терзић, Недин, Радовић и Станаћев. Неколико година после насељавања, село мења име у Карлово по Карлу Лотариншком, оцу царице Марије Терезије. Затим ће 1918. године, када су ови крајеви присаједињени матици Србији, село добити име Драгутиново по бригадном генералу српске војске Драгутину Ристићу, иначе официру који је ослободио данашњи Зрењанин. Коначно после Другог светског рата се ова два села ујединјују и добијају име Милошево по партизану Милошу Поповом.

Кумане је више пута мењало локацију због променљивог тока реке Тисе и честих поплава. Почетком 19. века село се оформило на локацији где се и данас налази. Први писани траг забележен је у документима из 17. века, где се Кумане помиње као српско насеље у Банату. Аустро-турски рат је почетком 18. века готово уништио ово насеље, а доласком Турака у ове крајеве пренета ја куга, која је десетковала становништво. Масовно насељавање Кумана почиње у другој половини 18. века. Претежно су га насељавали Срби који су организовали војну одбрану и Кумане је у то време представљало утврђење за одбрану од Турака

Бочар је најмање село у општини, удаљено од Новог Бечеја 25 km. Бочар је село са богатом историјом. Бочар је био познато утврђено место још у средњем веку, да би током целог турског периода био ненастањен. У историјским документима из 1753. године Бочар се спомиње као мање српско насеље. У 19. веку, Бочар насељавају Немци, који доминирају све до краја Другог светског рата. То је у 19. веку био посед породице Хетерленди, који су у центру села подигли каштел, са великим парком у позадини.

2.1.3. Демографске карактеристике

Према последњем попису становништва, из 2011. године, у општини Нови Бечеј живи 23.925 становника, од чега 11.730 мушкараца и 12.195 жена (РЗС, Попис становништва 2011). С обзиром да се ради о површински великој општини, у просеку на км² живи 39 становника, што ову територију сврстава у категорију руралног подручја (према OECD класификацији). У центру општине, Новом Бечеју живи 13.133 становника или 54,9% становништва општине. У етничкој структури становништва општине Нови Бечеј Срби су најбројнији народ са 16.132 становника или 67,43%, следе Мађари са 4.319 становника или 18,05%, а затим Роми са 1295 становника или 5,41%. Остатак становништва чине Румуни, Хрвати, Македонци.

Табела 2: Упоредна анализа демографских кретања према територијалним јединицама²

Година пописа	Република Србија	АП Војводина	Средњебанатски округ	Општина Нови Бечеј
1991.	7.595.636	2.032.406	217.684	29.091
2002.	7.498.001	2.031.992	208.456	26.924
2011.	7.186.862	1.931.809	187.667	23.925

Табела приказује кретање броја становника на републичком, покрајинском, окружном и општинском нивоу. На свим нивоима територијалне организације евидентан је пад броја становника у односу на претходне пописе становништва.

² Републички завод за статистику, попис 2011. године

Табела 3: Структура становништва по старости и полу³

Године старости	Пол		Укупно
	М	Ж	
0 - 4	607	523	1.130
5 - 9	598	585	1.183
10 - 14	584	587	1.171
15 - 19	782	679	1.461
20 - 24	872	751	1.623
25 - 29	863	710	1.573
30 - 34	808	657	1.465
35 - 39	786	711	1.497
40 - 44	769	758	1.527
45 - 49	914	927	1.841
50 - 54	953	967	1.920
55 - 59	1.031	1.042	2.073
60 - 64	784	941	1.725
65 - 69	451	650	1.101
70 - 74	412	658	1.070
75 - 79	296	559	855
80 - 84	154	316	470
85 и више	66	174	240
Пунолетни	9458	10.108	19.566
Просечна старост	39,4	43,6	41,5

Извор: Републички завод за статистику, попис 2011. године

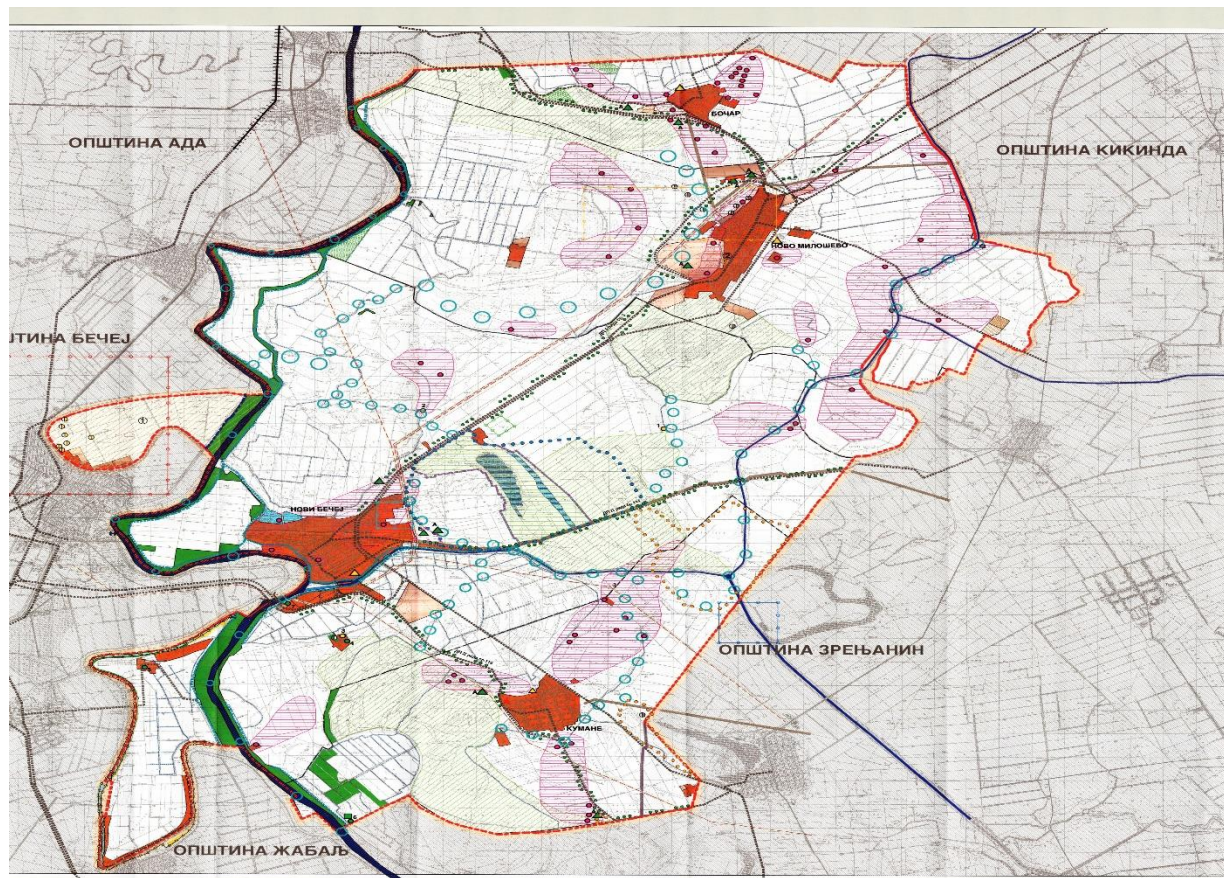
Табела 4: Површине катастарских општина и број становника по попису из 2011. године на простору обухваћеном просторним планом

Ред. Бр.	Катастарска општина	Површина к.о. (км ²)	%	Број становника	%
1.	Бочар	50,3	8,26%	1.488	6,22%
2.	Кумане	96,8	15,9%	3.284	13,72%
3.	Ново Милошево	171,0	28,1%	6.020	25,16%
4.	Нови Бечеј	286,5	47,1%	13.133	54,89%
Укупно:		608,6	100%	23.925	100%

³ Републички завод за статистику, попис 2011. година

2.2. Просторно уређење и инфраструктура

Слика 2: Просторни план општине Нови Бечеј⁴

2.2.1. Саобраћајна инфраструктура

Општина Нови Бечеј има релативно повољан геосаобраћајни положај. Међутим, стање саобраћајне инфраструктуре на простору општине Нови Бечеј је незадовољавајуће и представља развојно ограничење за целокупну привредну активност овог простора. Постојеће стање саобраћајне инфраструктуре на простору општине Нови Бечеј до сада се није манифестовало у духу иницијалног развоја овог простора, већ је било у стању опслуживања постојећих транспортних захтева. Разлог овом стању је потенцијална опслуженост овог простора друмском саобраћајном инфраструктуром, а то се може окарактерисати као део садашњег стања у друштву, али и непостојања опште стратегије развоја. За општину Нови Бечеј је карактеристично да је мало извориште и одредиште роба и да су све транспортне трансакције везане за друмски саобраћај (ретко за железницу), односно за транспорте у околни простор и околне центре.

Путна инфраструктура на подручју општине Нови Бечеј и ширег подручја регије је релативно добро развијена, што се посебно односи на државне путеве првог и другог реда, која омогућава добру саобраћајну повезаност са окружењем. Основни проблем локалног саобраћаја се заправо може свести на два проблема присутна и на другим сличним подручјима који се заправо манифестују истом последицом, а то је успоравање одвијања саобраћаја. Основни проблем је

⁴ Просторни план општине Нови Бечеј

непостојање обилазница око насељених места, чиме се саобраћај успорава на 40-60km/h и мање, на све већој дужини, а ипак се угрожава живот и здравље становништва. Други проблем је лош квалитет постојећих путева и повезаности са путевима вишег рада, што резултира такође општим успоравањем саобраћаја. Неизграђеност саобраћајних капацитета највише угрожава функционисање и развој привредних активности.

Поред путних капацитета из мреже државних путева, простор општине Нови Бечеј пресецају и општински и некатегорисани путеви. Унија ових путева као врло битан елемент капиларне путне мреже, омогућује функционално повезивање свих урбаних и руралних средина, као и функционисање атарског саобраћаја, с обзиром на пољопривредну производњу и садржаје у атару. Значајан сегмент капиларне путне мреже општине Нови Бечеј су општински путеви који су радијалног облика и у функцији су повезивања насеља са системом категорисане саобраћајне мреже и садржајима у атару.

Некатегорисани–атарски путеви чине низ радијалних праваца који повезују привредне садржаје у атару са путевима вишег хијерархијског нивоа. Ови путеви су углавном са земљаним коловозом, већи део године су непроходни, а да би задовољили савремену аграрну производњу потребно их је модернизовати.

Железничка саобраћај на простору општине Нови Бечеј заступљен је пругама:

1. Регионални број 46, Панчево главна станица – Зрењанин – Кикинда – државна граница
2. Регионални број 32, Ново Милошево – Сента – Суботица

Овај вид саобраћаја је у функцији путничког превоза и робног транспорта, а његовим повезивањем са осталим видовима саобраћаја у постојећем стању не постоји. Стање капацитета железничког саобраћаја на овом простору је на ниском техничко – технолошком нивоу, па је и то један од разлога недовољног коришћења овог вида саобраћаја у смислу транспортног рада.

Водни саобраћај је присутан на простору општине Нови Бечеј преко пловног пута реке Тисе, канала ОКМ ХС ДТД, Банатска Паланка – Нови Бечеј, која својим хидролошким карактеристикама (двосмерна пловидба са газом од 2,1 m на деоници од km 123 до km 145 – пловни пут IV категорије) омогућује извршење транспортног рада каналским пловилима.

Водни саобраћај је неоправдано запостављен и поред најбољих могућих услова за повезивање Новог Бечеја са целом Европом овим најјефтинијим транспортним путем. Коришћење водних путева би омогућило и развој туризма, даљи развој инфраструктурних објеката уз растерећење дела друмског саобраћаја. Водни саобраћај, иако просторно присутан, минимално се користи за извршење транспортног рада за потребе овог простора.

2.2.2. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура општине Нови Бечеј није на задовољавајућем нивоу. Постојећа средњенапонска и нисконапонска мрежа у насељима је надземна, а само мали део је грађен подземно. Напајање потрошача у насељу Нови Бечеј се врши из ТС Нови Бечеј 110/20 kW. Насеље Нови Бечеј се снабдева електричном енергијом из ове ТС која је прикључена на 110 kW из правца Бечеја преко далековода бр.142/2 и из правца Зрењанина преко далековода 142/2, као и из правца Кикинде преко далековода 1147. Режим рада средњонапонске мреже 20 kW је острвски, што значи да не постоји резервно напајање у случају испада ТС Нови Бечеј 110/20 kW.

Гасоводна инфраструктура, земни гас већ је у употреби у једном делу општине. Мрежа гасовода се проширује сваке године и у смислу заштите околине и ефикасног енергента који се лако дистрибуира и једноставно регулише, представља све већи део потрошње. У догледно време се очекује гасификација целог подручја.

2.2.3. Електронска комуникациона инфраструктура

На подручју општине Нови Бечеј, **телекомуникациона инфраструктура** (телефонске централе, спојни путеви и примарна мрежа у насељима већим делом), и по квалитету, и по капацитету је на задовољавајућем нивоу. У насељима је извршена аутоматизација и дигитализација телекомуникационе опреме и система. Спојни путеви између телефонских централа остварени су оптичким кабловима. Месна ТТ мрежа у већини насеља такође је осавремењена, секундарна мрежа је углавном још увек ваздушна. За потребе система GSM мреже мобилних телекомуникација на простору општине Нови Бечеј изграђене су базне радио - станице у Новом Бечеју, Новом Милошеву и Куману.

Могућ је приступ ГПС и ГИС системима, а поред кабловске ТВ и интернет мреже, могућ је и бежични интернет прикључак и АДСЛ телефонско и интернет широкопојасно повезивање.

3. Анализа сектора пољопривреде

Сектор пољопривреде је окосница Општине Нови Бечеј и основни извор прихода већине нашег руралног становништва. Одрживи раст пољопривреде је кључан за подизање животног стандарда наших људи, као и за убрзани економски раст.

Као централни документ, Влада Републике Србије је 2014. године донела Стратегију пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2020. године („Сл. гласник РС“ бр. 85/14). Као резултат наведеног, скоро у свакој од општина у Републици Србији трасирала се локална стратегија развоја пољопривредне производње за дефинисани период. Овај Програм спада у низ докумената, чији је циљ да допринесе циљевима дефинисаним републичком стратегијом. Намера је да се пружи водич за напоре јавног и приватног сектора у превазилажењу преосталих изазова са којима се суочава пољопривредни сектор у општини Нови Бечеј. Поред осигуравања хране и прехранбене сигурности за све становнике Новог Бечеја, стратегија има за циљ стварање већих прихода, као и запошљавања. Штавише, очекивања су да ће пољопривредни сектор у наредном периоду бити кључни покретач у постизању бољих резултата, не само у Новом Бечеју, него и АП Војводини.

Овај Програм ће покушати да својим решењима и закључцима осигура да пољопривредници, произвођачи, прерађивачи и трговци пољопривредним производима, што боље искористе расположиве ресурсе и шансе које нису тако мале. То ће захтевати да сва пољопривредна предузећа буду високо продуктивна, комерцијалне природе и конкурентна на свим нивоима. Програм такође наглашава потребу да се развију и рационално искоришћавају сви фактори производње као што су земљиште, вода, инпут и финансијска средства, тако да трошкови производње буду у складу са међународним стандардима.

Наравно, за реализацију задатих смерница развоја неопходна је и подршка Покрајинске владе, која треба да подржи реформу у свим секторима пољопривредне производње и поједностави комуникацију непосредних пољопривредних произвођача и пољопривредних институција, које пружају услуге пољопривредницима, као што су финансијски и регулаторни послови. Посебну пажњу и подршку треба дати активностима, обукама и истраживањима, која доприносе развоју свести и сазнања код свих учесника у пољопривредној производњи. Успостављањем јасних правних и регулаторних односа, индивидуални пољопривредници се подстичу на прелазак са егзистенцијалне на тржишно оријентисану производњу, и усвајање савремених правила добре пољопривредне праксе, уз истовремено повећање интеграције пољопривреде са другим секторима у економији Општине Нови Бечеј.

Такође, значајно је истаћи то да је Република Србија у процесу приступања Европској Унији и тај процес се одвија у два правца:

1. Процес придруживања ЕУ на основу Споразума о стабилизацији и придруживању
2. Процес преговарања о приступању ЕУ

У процесу европских интеграција пољопривреда и животна средина представљају најзахтевније области за преговарање, с обзиром да се више од 2/3 прописа ЕУ односи на ширу област пољопривреде и животну средину.

Усклађивање домаћег законодавства са правним регулативама ЕУ у области пољопривреде, као и његова имплементација, треба да доведу до стварања одговарајућег административног оквира за спровођење Заједничке пољопривредне политике и Заједничке политике рибарства у ЕУ, чији су основни циљеви: повећање продуктивности, обезбеђивање одговарајућег нивоа

животног стандарда пољопривредног становништва, стабилизација тржишта, гарантовано снабдевање и обезбеђивање снабдевања потрошача по разумним ценама.

Министарство пољопривреде и заштите животне средине (МПЗЖС), у делу пољопривреде, је носилац процеса преговарања за 3 поглавља и то:

1. **Поглавље 11** – Пољопривреда и рурални развој (ПГ11)
2. **Поглавља 12** – Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна политика (ПГ12)
3. **Поглавље 13** – Рибарство (ПГ13)

У том смеру се и требају трасирати развојни путеви у пољопривредној производњи локалних самоуправа.

3.1. Стање пољопривредног земљишта

Општина Нови Бечеј поседује пољопривредно земљиште са високом производном вредношћу погодно за узгој различитих пољопривредних култура. Равничарско подручје и солидан педолошки састав усмерили су новобечејску општину ка пољопривредној производњи. Укупна површина пољопривредног земљишта је 52916.87 ха, 97.93% је обрадиво и необрадиво земљиште, док је 2.07% под рибњацима.

Табела 5: Коришћење земљишта на територији Општине Нови Бечеј⁵

Категорије земљишта	Коришћење	
	хектари	%
Пољопривредно земљиште	52916.87	100
- обрадиво и необрадиво	51819.18	97.93
- рибњаци	1097.69	2.07
Шумско земљиште	0	0
Водно земљиште	0	0
Грађевинско земљиште	0	0

Преовлађују површине под њивама у односу на остале типове земљишта, а њихов удео по катастарским општинама је уједначен. Ипак, удео земљишта под ратарским културама није тако висок као у неким од околних општина.

На територији општине Нови Бечеј може се уочити и неуобичајено велика заступљеност пашњака (9681.92 ха), што се може директно довести у везу са високим уделом слатина. Површине под пашњацима представљају изузетно добар потенцијал за развој сточарске производње. Поред пашњака, педолошка слика Општине условила је и неуобичајено велики број хектара под ливадама.

⁵ Подаци приказани у табели израђени су на основу званичних података Службе за катастар непокретности Нови Бечеј

Табела 6: Преглед површина пољопривредног земљишта по катастарским општинама и културама⁶

КО	Обрадиво					Обрадиво укупно	Остало			Укупно
	Њива	Врт	Воћњак	Виноград	Ливада		Пашњак	Рибњаци	Остало	
Нови Бечеј	17684.63	0	259.28	150.78	1108.77	19203.46	3208.92	396.56	527.43	23336.39
Кумане	5351.98	0	5.34	15.92	824.93	6198.17	1897.59	472.12	255	8822.88
Бочар	3180.88	0	23.51	8.21	10.20	3222.80	1249.21	26.25	76.81	4575.07
Ново Милошево	11399.97	0	85.50	46.12	553.04	12084.63	3326.19	202.75	568.96	16182.53
Укупно	37617.45	0	373.64	221.04	2496.94	40709.07	9681.91	1097.69	1428.20	52916.87

Када су у питању воћњаци и виногради, укупна површина износи око 600 ха, што не представља велики удео у односу на укупну обрадиву површину. Међутим, воћарство и виноградарство имају изузетно значајну културолошку и економску улогу.

Табела 7: Површине пољопривредног земљишта по класама⁷

Пољопривредно земљиште у ха								
Култура	Класе							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Њива	5.934	7.144	8.223	7.729	6.924	2.479	329	43
Врт	0	0	0	0	0	0	0	0
Воћњаци	189	161	32	0	0	0	0	0
Виногради	81	113	20	9	0	0	0	0
Ливаде	5	140	1.330	1042	62	0	0	0
Пашњаци	31	1.154	6.585	1.689	751	1	0	0
Трстици-мочваре	112	395	746			0	0	0
Укупно	6.352	9.107	16.936	10.469	7.737	2.480	329	43

Од укупно 37617.45 ха њива, највећи проценат чине њиве 1., 2., и 3. класе са 55.21%. Захваљујући овом податку, могуће је планирање ратарске, повртарске и воћарске производње. Међутим мала површина њива које припадају I класи не иде у прилог озбиљнијој и интензивној производњи култура, које су захтевне у погледу бонитета земљишта. Један од недостатака пољопривредне производње у Општини је недовољно присутно наводњавање, које би омогућило стабилну производњу у сушним годинама.

Такође треба напоменути и да је пољопривредно земљиште угрожено неконтролисаним употребом средстава за заштиту биља и минералних ђубрива. На опасност од загађења пољопривредних површина утиче и неадекватно одлагања различитог отпада на дивљим депонијама и сметлиштима. Негативан утицај на квалитет пољопривредног земљишта има и

⁶ Подаци приказани у табели израђени су на основу званичних података Службе за катастар непокретности Нови Бечеј

⁷ Стратегија одрживог развоја општине Нови Бечеј, 2014-2020.

еолска ерозија, чије је дејство појачано услед неповезаности зеленила насеља са атарским зеленилом и шумама, као и недостатком заштитних појасева.

Последњих година, примећено је да су многа газдинства укрупнила земљишне поседе, модернизовала механизацију и почела да примењују савремене трендове у пољопривредној производњи. Такође, захваљујући задругама олакшана је набавка репроматеријала и пласман пољопривредних производа. Из свега наведеног се може закључити да Општина Нови Бечеј има добар потенцијал за раст и развој пољопривредне производње, која ће у будућем периоду бити окосница развоја.

3.2. Биљна производња

Биљна производња је добро развијена с обзиром на број хектара и мали број породичних пољопривредних газдинстава, привредних друштава и задруга. Међутим, општина је суочена са проблемом закупа пољопривредног земљишта (време закупа мора бити дуже).

Табела 8: Пољопривредна газдинства у општини Нови Бечеј⁸

	Број
Пољопривредна газдинства укупно	2.089
Породична пољопривредна газдинства	2.068
Привредно друштво	17
Земљорадничка задруга	4

Најзаступљеније су житарице са површином од око 16.500 ха, што чини 40.5% укупних обрадивих површина у општини Нови Бечеј. Најзаступљенија је пшеница са 8.670 ха, кукуруз са 6.830 ха и сунцокрет са 5.980 ха. Просечни приноси су слични током задњих 5 година и они износе за пшеницу 5 t/ха, кукуруз 6 t/ха и сунцокрет 3 t/ха.⁹

Упоредо са производњом житарица, посебан значај добија и производња биљака за сточну храну. Ова чињеница је од изузетног значаја, имајући у виду позитиван утицај ових култура на плодност ораница. Најраспрострањенија култура за сточну исхрану је луцерка, која захвата преко 90% површина под сточним биљем.

Табела 9: Најважније пољопривредне културе на подручју општине Нови Бечеј¹⁰

Најважније пољопривредне културе	Пољопривредни производи	Насељено место
Житарице и крмно биље	Кукуруз, пшеница и сунцокрет	Нови Бечеј
Житарице и крмно биље	Кукуруз, пшеница и сунцокрет	Ново Милошево
Житарице и крмно биље	Кукуруз, пшеница и сунцокрет	Кумане
Житарице и крмно биље	Кукуруз, пшеница и сунцокрет	Бочар

⁸ Општина Нови Бечеј 2019 (анкета Универзитета Едуконс, Сремска Каменица)

⁹ Општина Нови Бечеј 2019 (анкета Универзитета Едуконс, Сремска Каменица)

¹⁰ Општина Нови Бечеј 2019 (анкета Универзитета Едуконс, Сремска Каменица)

Најважније пољопривредне културе у свим катастрима Општине Нови Бечеј су кукуруз, пшеница и сунцокрет. У области повртарства, најзаступљенији су кромпир на 65 ha, кукуруз шећерац на 60 ha, паприка на 24 ha, бели лук на 5 ha и парадајз на 4 ha. Међутим, недовољно је развијено стакленичко и пластеничко повртарство, с обзиром на изворе топле подземне воде. Поврће се углавном производи на индивидуалном поседу, тако да се у овој подграни пољопривреде још увек не остварују значајнији тржишни вишкови. Претежни део производње на индивидуалном поседу, изузимајући веће површине под индустријском паприком, луком и кромпиром, користи се за задовољење сопствених потреба произвођача.

И поред добрих природних услова за гајење воћа и винове лозе у атару Новог Бечеја, најзаступљенија је јабука 32 ha, кајсија 28 ha, шљива 28 ha, грожђе 66 ha, ораси и лешници по 12 ha. Бисерно острво (КО Нови Бечеј), представља специфичну природну целину и највеће речно острво у Европи, где услед педолошке и микроклиматске посебности рађа воће и грожђе, надалеко чувено по квалитету. На 17 ha винограда гаји се јединствена сорта Мускат Крокан, која је највероватније пореклом из Алжира. Вино ове сорте је врхунског квалитета и са заштићеним географским пореклом. Међутим, мало пажње је посвећено одржавању и ширењу ове сорте винове лозе. Такође, недовољно се улаже у модернизацију производних погона и винарија, иако постоји више него богата традиција у производњи овако квалитетног вина. Новом регулативом о органској производњи из 2019. године, уводе се посебне субвенције државе за конвенционалну и посебно органску производњу вина. Пример за то је јавни конкурс за финансирање/суфинансирање пројеката удружења у области пољопривреде и руралног развоја у 2019. години који је отворен за време израде овог документа.

Ради побољшања и оптимизације биљне производње, дугорочног очувања плодности, односно квалитета/здравља земљишта, треба указати и на значај примене микробиолошких препарата, који имају и еколошку и економску оправданост.

3.3. Сточарство и сточарска производња

На основу захтева за давање сагласности на Предлог годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији Општине Нови Бечеј, може се претпоставити којом структуром животиња располажу држаоци стоке који су главни робни произвођачи у Општини Нови Бечеј. Претежан број сточара у Општини Нови Бечеј, бави се говедарском производњом, свињарством, овчарством и живинарством. Један део становништва одгаја пчеле, а пчеларство је једна од најзанимљивијих грана сточарске производње у овом региону. Број стоке на једној територији се рачуна као број условних грла (УГ) по хектару. Једно условно грло (УГ) је маса (тежина) живе мере од 500 килограма. Земље Европске уније важе као просечно напредне, или чак веома напредне. Код њих је у просеку око 0.9 УГ/ha. Истина, и код њих има великих разлика - најмање има Грчка са око 0.4 УГ/ha. У исто време Холандија је "претрпана" стоком - она има чак око 3.8 УГ/ha. На основу расположивих података у општини Нови Бечеј има једва 0.07 УГ/ha, што је далеко од препоручене оптималне вредности од 2 УГ/ha што омогућује рационално искоришћавање стајњака и примерену заштиту човекове околине.

3.3.1. Говедарство

Свакако најважнија пољопривредна сточарска производња је говедарска производња. Процентуално најзаступљенија врста стоке у Новом Бечеју су говеда. Перспектива развоја ове гране сточарства лежи у одабиру адекватног расног састава и перспективних грла са добрим адаптабилним капацитетима. Избор генотипова треба ускладити са правцем производње

(млеко, млеко-месо, месо). Точно говедарство треба базирати на систему крава-теле. Посебну пажњу треба посветити искоришћавању заслањеног земљишта путем испаша говеда. Препорука је да се слатине не претварају у обрадиве површине и њиве, већ у пашњаке на којима би се напасала говеда и овце. Искуства из региона нам потврђују да је ово једини економичан поступак повећања искористивости неупотребљивих површина какве су слатине у сливу реке Тисе на подручју општине Нови Бечеј.

3.3.2. Свињарство

Највећи значај у производњи меса у Републици Србији припада свињарству са удеом од преко 55%. Регион Војводине је са 41% грла најзначајнији регион за узгој свиња. Свињарство је свакако најперспективнија производња на подручју АП Војводине. Предности великих површина под житарицама, које представљају основу исхране свиња свакако доприносе да се ова грана сточарства издвоји и форсира у наредном периоду. У истраживањима капацитета свињарске производње подаци говоре да се преко 80% од укупно гајених свиња на подручју Војводине гаји на малим газдинствима, а да је број условних грла по газдинству око 20 УГ. Мала газдинства и газдинства средње економске величине су најбројнија и на њима се узгаја две трећине свих грла.

Оно што забрињава је да на подручју Војводине, број свих категорија свиња, осим товних свиња, има тенденцију пада.

3.3.3. Овчарство и козарство

Овчарска производња у Србији има дугу традицију, а поједине расе се традиционално узгајају о одређеним регионима. Војводина је регион у ком се годинама уназад традиционално гајила надалеко чувена раса оваца цигаја. У последње време ова раса се замењује са племенитим расама виртемберг, или са товним расама, као што је ил де франс. Овчарство за општину Нови Бечеј има посебан значај због присутних лесних терена, који би могли да се искоришћавају за напасане оваца. За узгој оваца добијају се државне субвенције од 7.000 динара по уматиченом грлу, а исто прати и посебна Уредба. По праву пречег закупа, узгајивач на десет оваца може закупити један хектар државне земље. Све ово представља погодне услове за развој овчарства на територији општине Нови Бечеј.

Козарство је у повоју и има тенденције ка интензивирању производње. На тржишту је посебно уочљива значајнија тражња за козјим производима (млеко, сир, сурутка, друго), у складу са трендом промоције здраве хране код нас и у свету. Наведени импулс са тржишта потребно је искористити у повећању броја грла, али и у финализацији производа стварањем додатне вредности, и на тај начин додатног прихода.

3.3.4. Живинарство

Потенцијал Србије за живинарску производњу надмашује тренутне потребе домаћег тржишта. Управо због ове чињенице, треба обратити пажњу на могућности које пружа овај вид сточарске производње. Недостаци као што су недовољна концентрација и специјализација живинарске производње и недовољна вертикална повезаност спречавају велике извозне послове, а захтевају константну испоруку и стандардни квалитет, дестимулативно делују на одлуку о почетку живинарске производње. С друге стране, општина Нови Бечеј има могућности и потенцијала да започне са развијањем кооперативних односа базираних на дугорочним

уговорима о сарадњи. Уз повећану бригу за адекватно искоришћавање родитељског јата и њихов генетски потенцијал, живинарство би свакако могло бити једна од карика успешне пољопривредне производње.

3.3.5. Аквакултура

Аквакултура се на територији Војводине обавља у шаранским и пастрмским рибњацима. С обзиром да Нови Бечеј има реку Тису потенцијал за развој шаранског рибарства, готово је неограничен. Уз шаранску рибу значајнија производња може се остварити узгајањем толстолобика, амура, смуђа и сома.

3.3.6. Пчеларство

На подручју општине Нови Бечеј регистрована су следећа удружења: Друштво пчелара „Нови Бечеј“ и Удружење пчелара "Нектар" из Новог Милошева, које је познато и по патентираним кошницама „Родна Воја“.

Друштво пчелара „Нови Бечеј“ има око 80 чланова од којих су многи чланови житељи других општина (који долазе на сунцокретову пашу). Процењује се да у Новом Бечеју постоје још око 20-30 пчелара који нису чланови удружења. Удружење пчелара "Нектар" има око 40 чланова и још око 25 пчелара у Новом Милошеву, који нису чланови удружења.

У насељу Бочара има око 20 пчелара од којих су пар чланови Удружења из Новог Милошева, док већина није нигде учлањена. У Куману има око 20-25 пчелара, који нису организовани већ делују самостално, док се укупан број пчелара на територији општине Нови Бечеј процењује на око 200 са тенденцијом повећања. Процењени број кошница на територији општине Нови Бечеј је око 5.000, а када посматрамо територију општине Нови Бечеј, процентуално у Новом Милошеву има највећи број кошница, пчелара и највише произведеног меда.

Око 20% од укупног броја пчелара који живе на територији општине Нови Бечеј сели пчеле на багрем, а око 5% на липу. Сви остали пчелари стационарно пчеларе и врцају само једну врсту меда: сунцокретов мед. Просечан принос по кошници се креће око 15 kg. Ако се има у виду да на територији Општине Нови Бечеј има приближно око 5.000 кошница, то је очекивани и потенцијални принос меда по години око 75.000 kg меда. Ако се зна да је просечна откупна цена од око 2 евра по kg сунцокретовог меда, у будућности се могу очекивати високи приходи од ове пчеларске производње. Приходи из пчеларства се увећавају уколико се додају и произведене количине осталих пчелињих производа, за које је неопходна додатна едукација и образовање. На територији Општине Нови Бечеј се годишње прода око 500 пчелињих ројева и нешто око 4.000 пчелињих матица.

На основу ових показатеља може се рећи да ова грана сточарске производње спада у перспективније гране пољопривреде са не малим потенцијалним приходима, који би се одразили и на укупан буџет општине Нови Бечеј.

Тренд повећања пчеларске производње свакако би био много већи уколико би општина у својим плановима за расподелу дела буџета за пољопривреду, део средстава преусмерила на субвенције пчеларске производње. Ово је реално очекивање с обзиром да суседне општине из Војводине и те како схватају значај медоносне пчеле, као полинатора односно пчеларске производње и помажу својим општинским пчеларским удружењима.

3.4. Задруге

Ради постизања бољих економских ефеката пословања, веће конкурентности на тржишту кроз обједињену понуду и тражњу, повећање добити кроз прераду производа и остваривање повољнијих услова за продају, неопходно је удруживање пољопривредних произвођача. Значај удруживања огледа се и у чињеници, да у светској привреди удружено ради и послује око милијарду задругара, који су организовани у више од 750.000 задруга. Захваљујући задругама повезано је око три милијарде људи, обезбеђено је више од 100 милиона послова широм света, што је за 20% више од мултинационалних корпорација. У већем броју држава ЕУ, пољопривредни произвођачи имају потребу за економским повезивањем у задруге. У прилог томе говори и чињеница, да се између 50% и 98% промета свих пољопривредних производа обавља кроз задруге. Међутим, у већини земаља сива економија представља доминантан облик трговине пољопривредним производима, а штету трпе како пољопривредни произвођачи, тако и држава.

Опстанак малих пољопривредних произвођача и побољшање њиховог економског положаја, кроз унапређење ратарске и сточарске производње могућ је кроз удруживање, јер уситњени поседи и појединачно наступање на тржишту не доприносе бољитку сеоског живота.

Према подацима Задружног савеза Србије, у Републици Србији регистровано је 1.548 пољопривредних задруга, од којих 1.100 подноси финансијске извештаје пословања.¹¹ Земљорадничке задруге броје око 31.000 задругара, а број коопераната који сарађује са земљорадничким задругама је око 100.000.

Прва задруга у Србији основана је 1846. године у Петровцу (данашњем Бачком Петровцу) и то као трећа задруга у свету. Стога је Војводина један од региона са најдужом историјом задругарства у свету. Задругарство се мењало кроз историју пратећи промене у друштвено економском систему. Данас, Задружни савез Војводине има 497 активних земљорадничких задруга, 20.157 задругара, 90.850 коопераната, док је укупан број запослених у овим задругама 5.193.

Основне делатности земљорадничких задруга су: набавка репроматеријала, уговарање производње, складиштење, продаја и обављање услуга. Значајан број задруга има и сопствену производњу и имовину, а често користе имовину задругара и других правних и физичких лица. Велики део задружне имовине, који је 70-тих година пренет на друга правна лица, до данас није враћен земљорадничким задругама. Процењује се да није враћено око 130.000 ха пољопривредног земљишта са припадајућим објектима.

На територији општине Нови Бечеј регистроване су четири земљорадничке задруге: ЗЗ „Врањево“ – Нови Бечеј, ЗЗ „Јединство“ – Кумане, ЗЗ „Милошево“ – Ново Милошево и ЗЗ „Задругар“ – Кумане.

Основна делатност ЗЗ „Врањево“ је набавка репроматеријала за ратарску производњу, пријем, откуп и промет основних ратарских производа, гајење жита, легуминоза и уљарица. Органи управљања су Скупштина, као највиши орган, Управни и Надзорни одбор. Чланове Скупштине чини 31 задругар.

¹¹ Задружни Завод Србије, Каталог задруга

Задруга поседује и послује захваљујући основним капацитетима, који су допуњени одговарајућим машинским парком и земљиштем, које је у целости дато у закуп задругарима. Треба нагласити и да за складиштење пољопривредних производа постоје силоси: „Вребалов аграр“ Нови Бечеј, подно складиште 19.000 t, силос 33 „Врањево“ Нови Бечеј и два подна складишта капацитета 6.000 t, силос ДД „Житопрерада“ Нови Бечеј капацитета 10.000 t, ПД „Војводина“ Ново Милошево, 5.000 t, „Силоси“ Ново Милошево 10.000 t, „Миомаре плус доо Београд – Нови Београд“ Ново Милошево капацитета 4.000 t, 33 „Милошево“ Ново Милошево, 1.100 t, силос „Јединство“ Кумане капацитета 7.500 t, силос „Задругар“ Кумане капацитета 5.300 t, „Недић аграр“ АД Бочар подно складиште капацитета 1.000 t, „Зрнекс“ Нови Бечеј капацитет 3.000 t, силоси „Агро Иличић“ капацитета 4.000 t, и силоси „НБ ГП Нови Бечеј“ Нови Бечеј капацитета 5.000 t. Већина ових капацитета је старијег датума градње, али у веома добром стању и са укупним капацитетом од 80.900 t подмирују тренутне потребе пољопривредне производње.

Ради постизања бољих друштвених и економских ефеката задругарства, неопходне су конкретне мере и акције надлежних органа (стратегије, адекватни закони, заштита, итд.), подизање свести код произвођача и менаџмента у задругама. Унапређењем земљорадничких задруга и њихових делатности остварује се побољшање економског, друштвеног и социјалног интреса, пре свега малих пољопривредних произвођача и села уопште.

3.5. Органска пољопривреда

Органска пољопривреда у Србији се током 2017. године одвијала на 13.423,13 ha, што је 0,44% од укупних површина. У односу на раније године, то је раст од 62%, што је и даље недовољно у односу на свет и постојеће потенцијале. Број сертифицираних произвођача је у претходној години био 434, без коопераната, од којих је више од 100 са територије Војводине. Површине под органском производњом у АП Војводини, укључујући и оне у конверзији, према подацима Групаације за органску производњу Привредне коморе Војводине (ПКВ), износе укупно 7.706 ha. У структури органске биљне производње у Србији, највеће учешће имају житарице (31%), затим воће и индустријско биље, док је мало учешће поврћа (2%) и лековитог и ароматичног биља, свега 1%. Највећи извоз (преко 23.5 мил. ЕУР) је у области прерађеног воћа, затим воћа (1.7 мил. ЕУР), док је извоз печурака на трећем месту (200.000 ЕУР).

У региону Војводине најзаступљенија је органска производња жита (2.462,44 ha). Највеће површине су: у Јужнобанатској (1.196,62 ha) и Јужнобачкој области (99.344 ha), а најмање у Западнобачкој (1.122,43 ha) и Средњебанатској (1.423,72 ha). Ови показатељи могу указати на будуће правце развоја органске пољопривреде на територији Општине Нови Бечеј. У Европи се последњих година дају велика средства за подстицаје органске производње специјалних житарица, соје и хране за стоку. Једна од развојних могућности Општине је и у подршци и развоју производних капацитета (хладњаче, млинове и др.) за прераду органских производа у производе високе вредности. На овај начин ће се додатно запослити већи број људи са бироа, а смањиће се одлив радне снаге из Општине. У 2017. години у АП Војводини је забележен раст органске производње у сточарству, првенствено овчарству и козарству, чему доприносе и конкурсне линије и раст опредељених средстава за ову врсту производње од стране Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Потребно је да се удруже органски произвођачи биљне и сточарске производње, због производње органског стајњака, који би се користио у органској ратарској производњи. Најновији конкурс Министарства пољопривреде омогућава додатне субвенције за органску производњу, а посебно за органску производњу вина.

На територији Војводине, у сектору органске производње, активна су следећа удружења: Terra's, Зелена мрежа Војводине, ВитаС Рума, Удружење за биодинамичку пољопривреду Србије, Вршац, Еко – Телечка, Телечка, Центар за органску производњу, Селенча, Органски сад – Нови Сад и Војвођански кластер органске пољопривреде у Новом Саду.¹²

На основу података приказаних у Стратегији одрживог развоја за период од 2014-2020. године, у општини Нови Бечеј постоје повољни услови за развој органске производње хране и производњу лековитог, ароматичног и зачинског биља. На територији ове Општине, не постоје индустријски погони, који би могли довести до загађења земљишта и вода недозвољеним супстанцама. Треба обратити пажњу на рационалнију употребу вештачких ђубрива и пестицида, због потенцијалног загађења земљишта и вода. Стога је развој органске производње један од начина да се ови инпути смање чак и на великим имањима. Остали повољни услови односе се на обрадиво пољопривредно земљиште, које чини чак 83% од укупног земљишта на територији Општине Нови Бечеј. Пољопривредно земљиште је високог квалитета, чак 55% њива се налази у прве три класе земљишта. Поред свих набројаних повољних услова и процена за развој органске производње, на подручју ове Општине још увек не постоје регистровани органски произвођачи.

¹² Дирекција за националне референтне лабораторије, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

4. SWOT анализа најважнијих сектора пољопривреде општине Нови Бечеј

На основу претходно спроведене анализе стања у пољопривреди општине Нови Бечеј добијене су информације и различити показатељи, који омогућавају израду четвородимензионалне матрице (снаге-слабости; шансе-претње), односно тзв. SWOT (engl. Strengths-снаге; Weaknesses-слабости; Opportunities-шансе, Threats-претње) матрица. Систематизована су сазнања о снагама и шансама и постојећим слабостима и претњама са којима се овај сектор убудуће може суочити.

Табела 10: SWOT анализа за пољопривредну производњу на територији Општине Нови Бечеј

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> - Квалитет земљишта и повољни еколошки услови за развој сточарства - Одлични услови за производњу концентроване хране и посебно добри услови за развој свињарске и живинарске производње - Могућности развоја овчарства на слатинастим теренима Општине - Могућност раста органске сточарске производње - Велики број пољопривредног становништва - Добри водни ресурси - Традиција пољопривредне производње - Велики број кошница, пораст броја пчелара и повећање пчеларске производње и полинаторских сервиса - Висока конкурентност ратарске и повртарске производње на регионалном тржишту - Конкурентност појединих производа на ширем међународном тржишту - Постојање домаћег сортимента жита, индустријског биља и појединих врста поврћа 	<ul style="list-style-type: none"> - Мали и уситњени поседи - Мали број стоке по једном домаћинству - Смањење интереса за сточарску производњу код млађе популације - Недовољно развијено и дезорјентисано тржиште сточарских производа - Депопулација сеоског становништва - Ниске цене сточарских производа (меса, млека и јаја) - Мали број модерних фарми - Недостатак прерађивачких капацитета - Недостатак општинских субвенција за пчеларство и органску производњу - Неконтролисан увоз сточарских производа - Слаба политика подстицаја нарочито за развој органске сточарске производње - Спора администрација - Нејасни прописи - Неуређено тржиште - Климатске промене - Нема јасне стратегије за развој сточарске производње - Низак ниво технологије и агротехнике - Низак квалитет input-а (садног материјала, ђубрива и др.)

<ul style="list-style-type: none"> - Доступност страних тржишта и могућност раста извоза - Велики број малих газдинстава подесних за органску пољопривреду - Значајни капацитети објеката за смештај и складиштење примарних пољопривредних производа - Доступност сировина из домаће производње - Постојање хоризонталних структура удруживања - Повећање улагања у пољопривреду - Нови Закон о субвенцијама за органску и конвенционалну пољопривредну производњу 2019. - ИПА пројекти - Нови пројектни циклуси Секретаријата за пољопривреду АП Војводина 	<ul style="list-style-type: none"> - Мала производња воћа и поврћа у заштићеном простору - Непотпуни одгајивачки програми и неефикасан систем генетског унапређења - Недовољна примена модерних знања и технологија - Недовољно иновирани асортимани прерађених производа - Неефикасан систем контроле квалитета хране - Неприлагођен и неразвијен систем осигурања - Недовољно сезонске радне снаге за пољопривредну производњу - Застерела технологија сушења и складиштења жита, објеката за паковање и расхлађивање поврћа - Низак степен коришћења прерадних капацитета - Низак степен хоризонталне и вертикалне организованости - Недовољно развијене тржишне институције и инфраструктура - Непостојање информационих система и недовољна логистичка подршка (прогнозна служба, регистри, катастар, ЛПИС) - Низак степен професионализације и низак ниво предузетничке иницијативе (активности) - Недовољан утицај и ниска преговарачка моћ произвођачких удружења - Недостатак система за наводњавање
---	--

Шансе	Претње
<ul style="list-style-type: none"> - Раст интереса инвеститора за улагаање у пољопривреду и пратеће делатности - Могућност раста интегралне и органске производње - Могућност раста производње производа са географским пореклом, лековитог, ароматичног и зачинског биља - Могућност раста извоза - Усаглашавање домаће легислативе са стандардима и прописима ЕУ (acquis communautaire) - Увођење система (схеме) квалитета - Оснивање и организовања задруга и кластера у пољопривредној производњи - Доступност претприступних фондова из Европске уније; - Велики извозни потенцијал на основу споразума о спољној трговини - Могућности повезивања са трговинским ланцима - Постојање велике тражње за здравствено безбедну храну. 	<ul style="list-style-type: none"> - Недостатак финансијских средстава - Растућа конкуренција из земаља са високо субвенционисаном производњом - Политичка и економска нестабилност у земљи, региону и глобалном нивоу - Неприпремљеност агроиндустријског сектора на процесе либерализације трговине - Неконтролисани увоз сточарских производа - Слаба политика подстицаја, посебно за развој органске пољопривредне производње - Спора администрација, нејасни прописи - Непостојање јасне стратегије за развој пољопривредне производње - Недовољно стручних саветодаваца у пољопривреди и мали број едукација - Недовољна препознатљивост (брендираност) производа; недовољно иновиран асортиман - Недостатак специфичних банкарских производа и пакета понуда - Недостатак домаћих ланаца трговине.

5. Политика руралног развоја

У свету и у Републици Србији, велики део становништва живи у руралним подручјима. Око 57 % становништва ЕУ живи у руралним подручјима, која обухватају преко 90 % територије ЕУ, док у Републици Србији, рурално становништво чини око 40,6 % укупног становништва, које је настањено на око 80 % територије, у оквиру око 6.000 сеоских насеља, и у тренду је опадања. Према подацима Светске банке, рурално становништво чини три четвртине од 1,3 милијарде људи који живе у зонама „мање од један долар по становнику дневно“, док подаци FAO-а¹³ кажу да три четвртине од преко 800 неухрањених чини рурална подручја. С тим у вези, један од примарних интереса Милинијумских циљева развоја, јесте борба против сиромаштва, које је очигледно присутно у оквиру бројних аспеката данашњег друштва и погађа урбана, као и рурална подручја. Такође, рурална подручја су под утицајем глобализације и ширења градова погођена миграцијама село-град, због чега имају све мање становника и економски пропадају. Потреба за руралном политиком, како у развијеним, тако и у неразвијеним земљама, проистиче управо из различите природе утицаја и интезитета сиромаштва у руралним и урбаним подручјима, што изазива последице у виду деградације природне околине и негативне економске и социјалне импликације са којима се суочавамо данас. Из тога произилази потреба да се рурална подручја учине пријатним за живот, доступним за рад и да се становништво у њима задржи. С тим у вези, политика руралног развоја је политика која за циљ има да пружи помоћ руралним подручјима да ефективно и ефикасно искористе свој територијални капитал са циљем унапређења сопствене конкурентности. Имајући у виду да рурални развој подразумева процес побољшања квалитета живота у руралном подручју, рурални развој, чији је кључни носилац пољопривреда, посматрамо као развојну политику којом управља држава, и као шири процес промене друштва у којем су интервенције са различитог нивоа власти, попут израде овог Програма, пожељне.

5.1. Стратешки оквир пољопривреде и руралног развоја

Током последњих неколико година, усвојен је велики број документа, стратегија и закона, којима се регулишу значајна питања из области пољопривреде и руралног развоја и која представљају законодавни и стратешки оквир за њихову имплементацију. Програм пољопривредног развоја општине Нови Бечеј 2019-2020, усклађен је са стратешким оквиром Европске уније и стратешким и планским документима Републике Србије, вишег и једнаког значаја.

5.1.1. Заједничка пољопривредна политика Европске Уније

У складу са циљевима Европске заједнице, у концепцију Заједничког тржишта било је неопходно укључити и пољопривредни сектор. Имајући у виду то да пољопривреда представља један од најзначајнијих елемената привреде, Заједничким тржиштем је било обухваћено и тржиште пољопривредних производа који су били дефинисани Заједничком пољопривредном политиком ЕУ. ЗПП уједно представља и значајну компоненту Права Европске уније јер се око 50% њених правних тековина управо односи на регулацију ове Политике. Најзад, ЗПП представља и најскупљу од свих заједничких политика ЕУ, јер су највећа средства из буџета ЕУ издвајана управо за потребе њене имплементације, што је довело до трансформације Европе у најзначајнијег произвођача и извозника пољопривредних производа на глобалном нивоу.

¹³ Food and Agriculture organization

Такође, пољопривреда се сматра веома важном и због тога што око 90 % површине земљишта ЕУ чине шуме и пољопривредно земљиште, због чега се ова Политика сматра средством за унапређење квалитета живота, заштиту животне средине и подстицање трговине.

Заједничка пољопривредна политика ЕУ (ЗПП) је динамична политика која је узастопним реформама прилагођена новим изазовима са којима се суочава европска пољопривреда. Последња реформа извршена је 2013.године када је започео тријалог (усаглашавање и проговори представника ЕУ Парламента, Савета Министара и Европске Комисије) о коначним решењима реформе ЗПП-е, за програмски период 2014-2020. Реформа је ступила на снагу 2014. године а многа правила се примењују тек од 2015.године, како би се државама чланицама омогућило довољно времена да уведу нову политику, као и да припреме и обавесте пољопривреднике о усвојеним променама. Реформа је у целости у складу са темељним начелима ЗПП-е а начела су и даље усмерена на осигуравање довољно хране и високе квалитете по повољним ценама потрошачима у ЕУ и на глобалном нивоу. Реформом се истовремено поштују правила ЕУ о заштити животне средине, чиме се осигурава и примерен животни стандард пољопривредницима, а њоме се уједно дефинишу 3 кључна дугорочна циља:

- 1) Одржива производња хране
- 2) Одрживо управљање природним ресурсима и климатским променама
- 3) Балансиран територијални развој

ЗПП почива на два стуба. Први се односи на директна плаћања и тржишне интервенције, док се други односи на политику руралног развоја са циљемо обезбеђивања одрживости и конкурентности руралних области. Директна плаћања подразумевају да, уз поштовање одређених услова, пољопривредници добијају подстицаје без обзира на то којом се врстом производње баве. Циљ тих одстицаја је да се обезбеди стабилан приход без обзира на тржишну нестаљност и финансирају се из Европског пољопривредног фонда, као и тржишне интервенције.

Други стуб наглашава значај одрживе пољопривреде, заштите животне средине и разнолике експлоатације руралних подручја. Рурални развој обухвата мере које су неопходне за развој активности у руралним областима, а које доприносе јачању конкурентности пољопривреде и шумарства, побољшању биодиверзитета руралних подручја, унапређењу квалитета живота, као и мере за подстицање диверзификације руралне економије. Политика руралног развоја спроводи се кроз националне и/или регионалне програме руралног развоја (Rural Development Programmes), који прописују мере за спровођење, ради унапређења сектора као и алокацију средстава за њихово финансирање.

Резултат усклађивања прописа Републике Србије са прописима Европске уније у области пољопривреде и руралног развоја, биће приступ тржишту ЕУ са више од 500 милиона потрошача, уређеност производње, прераде и продаје пољопривредних производа на заједничком тржишту, као и у трећим земљама. Чланство у Европској унији омогућиће пољопривредницима коришћење средстава из фондова за пољопривреду и рурални развој, побољшаће квалитет производа и самим тим знатно повећати њихову конкурентност на тржишту ЕУ. Због свега наведеног, преговор у области пољопривреде и руралног развоја биће изузетно захтевни.

Табела 11: Приоритети руралног развоја у оквиру Заједничке пољопривредне политике¹⁴

1. подстицање преноса знања и иновација у пољопривреди, шумарству и руралним подручјима
2. јачање профитабилности и конкурентности свих врста пољопривреде и промовисање иновативних пољопривредних технологија и одрживог управљања шумама
3. промовисање организације ланца снабдевања, добробити животиња и управљања ризицима у пољопривреди
4. обнављање, очување и побољшање екосистема везаних за пољопривреду и шумарство
5. промовисање ефикасности ресурса и подстицање преласка на ниско-угљеничку, климатски отпорну економију у сектору пољопривреде, хране и шумарства
6. промовисање социјалног укључивања, сузбијање сиромаштва и економског развоја у руралним подручјима

¹⁴ Overview of CAP Reform 2014-2020, European Commission, December 2013.

5.1.2. Закон о пољопривреди и руралном развоју Републике Србије

Законом о пољопривреди и руралном развоју уређују се циљеви пољопривредне политике и начин њиховог остваривања, Регистар пољопривредних газдинстава, евиденција и извештавање у пољопривреди, као и оснивање и функционисање Управе за аграрна плаћања, као органа надлежног за плаћања у пољопривреди. Законом о пољопривреди и руралном развоју прописује се обавеза доношења Стратегије пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за десетогодишњи период, као и Националног програма за пољопривреду и Националног програма руралног развоја, за период до седам година. Такође, овим законом уређују се и правила посебног поступка спровођења и контроле IPARD програма.

Законом о пољопривреди и руралном развоју прописано је да се Стратегијом утврђују дугорочни правци развоја пољопривреде и то: успостављање тржишне економије, повећање профитабилности пољопривреде Републике Србије и брига о развоју руралних области. Такође, овим законом прописано је да се Националним програмом за пољопривреду, усвојеним 28.12.2017. године, утврђују средњорочни и краткорочни циљеви пољопривредне политике, начин, редослед и рокови за остваривање наведених циљева, очекивани резултати, као и облик, врста, намена и обим појединих подстицаја.

Наведени закон прописује и доношење Националног програма руралног развоја, који је усвојен 30.07.2018. године, за програмски период који не може бити дужи од седам година, у сврху реализације стратешких циљева прописаних Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014 - 2024. године. Истовремено, овај документ усклађен је и са стратешким оквиром Заједничке пољопривредне политике Европске уније за период 2014 - 2020. године, уз уважавање специфичних потреба и приоритета развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Србије.

5.1.3. Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју

Закон о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, донет је почетком 2013. године, чиме су створени услови за креирање конзистентне и предвидиве пољопривредне политике у дужем временском периоду. Овим законом прописане су врсте подстицаја, начин коришћења и услови за остваривање права на подстицаје, као и минимални износи по врсти подстицаја. Четири врсте подстицаја су: директна плаћања, подстицаји мерама руралног развоја, посебни подстицаји и кредитна подршка. Такође, овим законом прописано је да Влада, за сваку буџетску годину прописује обим средстава, врсте и максималне износе по врсти подстицаја, што се реализује доношењем Уредбе о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју за сваку буџетску годину.

Наведени закон представља корак напред ка усклађивању са ЗПП ЕУ, у смислу да уводи основу за примену неких правила и модела који се примењују у оквиру ЗПП. У том смислу, овај закон успоставља класификацију мера, еквивалентну класификацији мера у оквиру ЗПП ЕУ, односно категоризацији мера у оквиру два стуба (групе) подршке која су претходно објашњења.

5.1.4. Стратегија пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024.

У настојању да се што боље трасира правац будућих реформи пољопривредног сектора, у склопу спољних и унутрашњих изазова са којим се он суочава, као и да се дефинишу мере и активности за обнову и активирање развојних потенцијала руралних средина, приступило се изради овог стратешког документа за период од 2014-2024. године. Стратегијом се дефинишу циљеви, приоритети и оквири политичких и институционалних реформи у области пољопривреде и руралног развоја. Такође, Стратегија даје оквир буџетске подршке (укупно и по стубовима мера), који недвосмислено указује на развојно опредељење домаће пољопривреде у наредном десетогодишњем периоду. Њоме се успостављају темељи нове пољопривредне политике, дефинисани у складу са принципима модерног управљања јавним политикама и на линији јасног опредељења за постепено преузимање модела европске подршке пољопривреди. Усвајањем Стратегије, Република Србија се определила за концепт одрживог развоја пољопривреде, који подразумева успостављање потпуног баланса између економског развоја, потребе очувања животне средине и социјалног развоја. Развојни концепт Стратегије полази од вишеструке улоге пољопривреде или мултифункционалности, који пољопривреду ставља у знатно шири контекст од њеног значаја у погледу доприноса у укупном бруто домаћем производу. Такође, Стратегија представља платформу за усклађивање пољопривредне политике, законодавства и институционалне подршке пољопривреди са принципима и захтевима придруживања Републике Србије ЕУ.

Анализа стања у пољопривредном сектору и руралним подручјима и детектовани спољни и унутрашњи развојни изазови за наредну деценију, определили су развојну визију, циљеве и приоритетна подручја деловања Стратегије. Визија развоја пољопривреде и руралних подручја Републике Србије рефлектује пројектовано стање пољопривредног сектора које желимо постићи у наредној деценији и као таква предвиђа:

- 1) Да у 2024. години пољопривреда Републике Србије буде сектор чији је развој заснован на знању, модерним технологијама и стандардима, који домаћим и захтевним страним тржиштима нуди иновативне производе а прозвођачима обезбеђује одржив стабилан доходак;
- 2) Да се природним ресурсима, животном средином и културном баштином руралних подручја управља у складу са принципима одрживог развоја, како би се руралне средине учиниле примамљивим местом за живот и рад младима и другим становницима руралних подручја.

Сагласно визији, утврђени су следећи стратешки развојни циљеви Стратегије:

- 1) раст производње и стабилност дохотка произвођача;
- 2) раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора;
- 3) одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине;
- 4) унапређење квалитета живота у руралним подручјима и смањење сиромаштва;
- 5) ефикасно управљање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја пољопривреде и руралних средина.

Испуњене стратешких циљева, захтева ефикасно управљање јавним политикама унапређење институционалног оквира развоја пољопривреде и руралних средина.

5.1.5. Национални програм за пољопривреду за период 2018-2020.године

Национални програм за пољопривреду и рурални развој (НПП) за период 2018-2020, усвојен 28.12.2017. године године представља оперативни програм за спровођење пољопривредне политике, који садржи мере класификоване као мере директних плаћања, мере за уређење тржишта, као и посебне подстицаје и кредитну подршку у пољопривреди. НПП такође дефинише: полазишта и опште и специфичне циљеве пољопривредне политике, врсте мера и динамику њиховог прилагођавања коначном облику примене са предвиђеним финансијским износима и основним правилима за имплементацију, као и индикаторе за мерење остварења циљева са базном и циљном вредношћу. НПП се темељи на Стратегији, с обзиром да представља њену даљу разраду и њен имплементациони документ.

Циљ НПП јесте подршка развоју пољопривреде, а посебно прилагођавање пољопривредне политике и њене имплементације захтевима ЕУ, односно правилима и принципима ЗПП. Током периода примене НПП планирано је да се достигне делимична усклађеност са ЗПП. НПП представља планско-технички документ за имплементацију пољопривредне политике, који ће послужити као смерница за планирање годишњих буџета за пољопривреду током предвиђеног периода.

Избор мера и пројекција буџета за њихову реализацију припремљени су на основу:

- 1) Концепта пољопривредне политике и Стратегијом дефинисаних циљева;
- 2) Анализе спровођења политике подстицаја из Стратегије, односно врсте подстицаја прописаних Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, као и износа за поједине мере у складу са уредбом о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју за одређене буџетске године;
- 3) Оцене динамике усклађивања мера пољопривредне политике са правилима и принципима ЗПП, као и пројекције претприступних фондова и процењене буџетске подршке ЕУ након приступа.

Модели подршке, предвиђени НПП воде убрзању развоја пољопривредно-прехрамбеног сектора, који иначе има значајне потецијале за повећање обима производње и дугорочно одржив раст конкурентности у окружењу ширем од локалног и регионалног.

Имплементација НПП захтева годишње усклађивање расподеле планираних буџетских средстава кроз годишњу Уредбу о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју. Влада Републике Србије, усвојила је Уредбу за 2019. годину, која је ступила на снагу 19. јануара а Уредба о њеним изменама, 23. фебруара 2019. године.

5.2. IPARD програм

Европска унија је у марту 2014. године изградила механизам претприступне помоћи земљама кандидатима за чланство у ЕУ, као и земљама потенцијалним кандидатима за чланство – Инструмент претприступне помоћи “**IPA II**”. Реч је о јединственом инструменту који обједињује све програме помоћи државама које желе да приступе ЕУ. Програмска помоћ је усвојена за период 2014 – 2020 и опредељено је оквирно око 1,508 милијарди евра за Републику Србију. Пружајући ову подршку, Европска унија настоји да подстакне спровођење неопходних реформи, кроз пет компоненти, које су услов за приступање Европској Унији и економски и социјални развој. Једна од најзначајнијих компоненти јесте свакако пета компонента, односно рурални развој (IPA- Rural Development).

IPARD II – програм представља најзначајнији програм претприступне подршке руралном развоју и први документ из области пољопривреде и руралног развоја Републике Србије који је одобрен од стране свих чланица Европске уније. За програмски период 2014 – 2020. године предвиђена је подршка од 175 милиона евра. Главни циљ и сврха овог програма је да помогне пољопривредне произвођаче и прерађиваче, као и све становнике руралних подручја Републике Србије, да постепено подижу своје капацитете и потенцијале како би се благовремено и на прави начин, припремили за испуњавање европских стандарда и закона у области пољопривреде, прехранбене индустрије и заштите животне средине. Програм подржава и успостављање произвођачких група, руралну инфраструктуру, а све то са циљем да се земља кандидат за чланство у ЕУ припреми за коришћење средстава из Европског пољопривредног фонда за рурални развој који ће бити отворен по уласку земље у Европску унију.

Програм дефинише мере које ће омогућити финансијску подршку сектору примарне пољопривредне производње, сектору прераде и маркетинга пољопривредних производа, као и подршку диверзификацији економских активности у руралним областима Републике Србије. Приоритетни сектори за инвестирање су сектор млека, меса, воћа и поврћа и ратарства. Мере ће подржати инвестиције у изградњу и/или у реконструкцију објеката, као и набавку нове механизације, опреме и нових технологија.

IPARD II – програм се реализује преко Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и Управе за аграрна плаћања. Ступио је на снагу 12. јуна 2018. године, а обухвата следеће регионе: Београдски регион, Војвођански регион, регион Шумадије и Западна Србија и регион Јужне и Источне Србије.

IPARD програм се тренутно у Републици Србији спроводи путем две мере (у наставку) које су отворене, док је припрема процедуралног оквира за остале мере у току. Расподела средстава се врши путем јавних позива, на које могу да аплицирају:

1. Предузетници
2. Пољопривредна газдинства (физичко лице)
3. Привредно друштво
4. Земљорадничка задруга

Мере које су отворене:

Мера 1 – Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава – значајном подршком инвестицијама у материјална средства и техничка побољшања (изградња објеката и набавка пољопривредне механизације) повећава се продуктивност и конкурентност пољопривредне производње.

Мера 3 – Инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства: кроз подршку инвестицијама у модернизацију прерађивачких капацитета, повећава укупне перформансе сектора и доприноси достизању потребних ЕУ стандарда.

Табела 12: План позива у оквиру IPARD програма за 2019. годину:¹⁵

НАЗИВ МЕРЕ	СТАТУС	РОК ОД	РОК ДО	ИЗНОС СРЕДСТАВА (РСД)
Мера 1 – Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава (изградња објеката и набавка опреме, машине и механизација укључујући тракторе)	најава	17.6.2019.	15.9.2019.	4.745.456.547,00
Мера 3 – Инвестиције у физичку имовину у вези са прерадом и маркетингом пољопривредних производа и производа рибарства (изградња и опремање)	најава	1.8.2019.	15.10.2019.	3.636.926.020,00
Мера 7 – Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања (изградња и опремање)	најава	15.11.2019.	1.2.2020.	1.733.909.506,00
Мера 9 – Техничка помоћ	најава	1.11.2019.	31.12.2019.	340.754.942,00

Детаљније информације могу се пронаћи на сајту Управе за аграрна плаћања (uap.gov.rs) или на сајту Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства (minpolj.gov.rs). Због ограничења и процедура које Ипард налаже, саветује се детаљан преглед мера.

Важно је напоменути да пре одобрења пројекта ни једна радња, сем консултантских услуга, не сме бити започета као и то да овај фонд функционише путем рефундације уложених средстава.

¹⁵ Управа за аграрна плаћања Републике Србије

5.3. LEADER приступ

„LEADER“ приступ (Liaison Entre Actions de Developpement de l’Economie Rurale – везе између активности за развој руралне економије), представља метод мобилисања учесника на локалном нивоу и квалитетан начин спровођења активности руралног развоја у локалним руралним заједницама. Овај концепт је усвојила Европска унија 1991. Године, као инструмент руралног развоја и заснива се на имплементацији локалних стратегија руралног развоја којим управљају локалне акционе групе (ЛАГ-ови). У овом случају, у питању су партнерства за територијални рурални развој. LEADER подстиче руралне територије на истраживање нових путева, да постану или остану конкурентне, да искористе расположива средства и да превазиђу потенцијалне изазове. LEADER остварује значајну улогу у подстицању иновативних решења, за старе и нове руралне проблеме, мултисекторском сарадњом целокупне заједнице.

Од када је започет, LEADER је обезбедио локалним руралним заједницама у ЕУ инструменте за играње активне улоге у обликовању сопствене будућности. Временом се развијао, заједно са остатком Заједничке пољопривредне политике. Информације добијене из евалуација и од руралних носиоца, говоре да LEADER приступ као инструмент добро функционише, у доста различитих ситуација и типовима области, стога омогућава прилагођавање креирања руралне политике екстремним разноликостима у потребама руралних области. Због ових разлога, постао је саставни део руралне развојне политике.

Главни концепт који стоји иза приступа LEADER је да су имајући у виду разноликост руралних области у Европи, развојне стратегије ефикасније и успешније уколико су донешене и спроведене на локалном нивоу од стране локалних актера, уз пратњу јасних и транспарентних процедура. Разлика између LEADER-а и других традиционалних мера руралне политике је то да ова наводи „како“ поступати, радије него „шта“ треба урадити. С тим у вези, 7 кључних особина сумирају LEADER приступ. Описују се посебно, мада их треба посматрати као скуп алата. Свака особина се допуњује и има позитивну интеракцију са наредном.

Особина 1: Локалне развојне стратегије засноване на областима

Приступ заснован на једној области узима мале, хомогене, социјално кохерентне територије, које се често карактеришу заједничким традицијама, локалним идентитетом, са осећајем припадности или заједничким потребама и очекивањима, као циљане области за спровођење политике. Имајући такву област као референцу, омогућава препознавање локалних предности и слабости, претњи и прилика, унутрашњих потенцијала и идентификацију главних уских грла за одрживи развој.

Особина 2: Приступ одоздо-навише

Приступ одоздо-навише значи, да локални учесници умају учешћа у доношењу одлука о стратегији и у селекцији приоритета, које треба следити у њиховим локалним подручјима. Искуства су показала да приступ одоздо-навише не треба бити разматран као алтернативни или као супротност приступима одозго-наниже, са нивоа националних и/или регионалних органа, већ радије као комбинацију и међусобну повезаност са њима, како би се постигли бољи свеукупни резултати.

Особина 3: Јавна–приватна партнерства- Локалне акционе групе (ЛАГ)

Утврђивање локалног партнерства, познато као „локална акциона група“ (ЛАГ), је оригинална и важна особина LEADER приступа. Задатак ЛАГ је да идентификује и спроведе локалну развојну стратегију, доноси одлуке о додели/алокацији финансијских средстава и управља њима. ЛАГ би, по логици ствари требале да буду ефикасне у стимулисању одрживог развоја зато што:

- окупљају и комбинују људске и финансијске ресурсе из јавног, приватног, цивилног и добровољног сектора;
- окупља локалне играче око колективних пројеката и мулти-секторских акција, како би се постигла синергија, заједничка својина, и критична маса неопходна за побољшање економске конкурентности конкретне области;
- оснажи дијалог и сарадњу између различитих руралних фактора, који често имају јако мало искуства у заједничким подухватима, преко смањивања потенцијала за неспоразуме и преко омогућавања договарања и разговора;
- омогући, кроз узајамну интеракцију између различитих партнера, процесе прилагођавања и промене у пољопривредном сектору (на пример, квалитетни производи, прехранбени ланци, интеграцију бриге за животну средину, диверзи–кације руралне економије и квалитета живота).

ЛАГ треба да удружи јавне и приватне partnере, да буде добро избалансирана и и репрезентативна у односу на постојеће локалне интересне групе, које потичу из различитих социјално-економских сектора у конкретној области. На нивоу на коме се доносе одлуке, приватни партнери и удружења морају чинити најмање 50% локалног партнерства.

ЛАГови могу бити успостављени ad hoc, ради добијања LEADER подршке, или се могу заснивати на претходно постојећим партнерствима. Обезбеђена екипом стручњака практичара и могућношћу доношења одлука, ЛАГ представља модел организације, који може утицати на прављење политике на позитиван начин. Искуства су показала да је из ових општих карактеристика, развијено неколико типова ЛАГ, као резултат различитих облика регионалних и националних политичких и институционалних организација, и такође са различитим степеном аутономије у погледу одобравања пројеката и финансијског менаџмента. Улога и надлежности ЛАГ-а су временом еволуирале у неким државама чланицама, како је расло упознавање са приступом LEADER. ЛАГ одлучује о правцу и садржају локалне руралне развојне стратегије, и доноси одлуке о различитим пројектима, које треба финансирати. Локалне акционе групе су изабране да преузму велики део одговорности менаџмента (на пример, одабирање пројекта, плаћање, мониторинг, контролу и послове оцењивања) у вези са индивидуалним операцијама. Међутим, степен аутономије ЛАГ-а може варирати у зависности од специфичног начина организације државе чланице и институционалног контекста.

ЛАГ је рурално подручје у коме живи мање од 150.000 становника а више од 10.000 (појединачно насеље не може имати од 25.000 становника). Ни један сектор појединачно не може имати више од 49 % гласова, учешће локалне власти мора износити најмање 20 %, а жена минимум 30 %. Оснивају се у складу са Законом о удружењима.

У перспективи се очекује усвајање Правилника о подстицајима за припреми локалних стратегија руралног развоја. Ових правилником ће се ближе прописати врста подстицаја за подршку Програмима који се односе на ове припремне активности, као и услови, начин остваривања права на подстицаје, износи итд.

Особина 4: Обезбеђивање иновације

LEADER може имати значајну улогу у стимулацији нових и иновативних приступа на развој руралних области. Ове иновације су подстакнуте допуштањем широких маргина ЛАГ-овима у погледу слобода и флексибилности у доношењу одлука, у вези акција које оне ђеле да подржавају.

Особина 5: Интеграција и мулти-секторске акције

LEADER није секторски развојни програм; локална развојан стратегија мора имати мулти-секторску сврсисходност, интегришући неколико сектора у активностима. Акције и пројекти који се налазе у локалним стратегијама, морају бити повезане и координисане као кохерентна целина.

Особина 6: Умрежавање

Умрежавање подразумева размену достигнућа, искустава и know-how-а између LEADER група руралних области, администрација и организација умешаних у развој руралних подручја унутар ЕУ, без обзира да ли су они директни LEADER корисници или не. Умрежавање је средство преношења добре праксе, ширење иновација и изградње на лекцијама наученим кроз локални рурални развој.

Особина 7: Сарадња

Сарадња иде и даље од умрежавања. Обухвата локалну акциону групу, која обавља заједнички пројекат са другом LLEADER групом, или са групом која има сличан приступ, у другом региону, држави чланици, па чак и трећом државом (државе ван ЕУ).

LEADER подршка биће омогућена само кроз IPARD програм. За спровођење локалних стратегија руралног развоја- LEADER приступ, према буџету по мерама за 2014-2020.годину, предвиђено је 5.833.333 EUR. Очекује се усвајање Правилника.

6. Мере у области пољопривреде и руралног развоја

Анализа постојећих мера представља основ за програмирање и планирање пољопривредне политике у наредном периоду. Анализа за потребе НПП, израђена је на бази података о годишњим буџетским издавањима за пољопривреду у периоду 2008-2017. године.

У претходном десетогодишњем периоду, посматрано према трендовима кретања буџетским средстава за пољопривреду, издвајају се три карактеристична периода:

- 1) Период од 2008.-2011. године, када након максимално достигнутог буџета (израженог у EUR) 2008.години, долази до значајног пада средстава за пољопривреду у 2009.години и након тога до постепеног раста;
- 2) Период од 2012.-2014. године, када долази до израженог раста буџетских средстава за пољопривреду у односу на претходни период;
- 3) Период од 2015.-2017. године, када долази до пада издвајања за пољопривреду у односу на претходни период и делимичног опоравка у 2017. години¹⁶

Први период (2008-2011. године), карактерише варирање буџета издвојеног за пољопривреду чији ниво током овог периода не прелази 34 милијарде динара. Након максимално достигнутог

¹⁶ Национални програм за пољопривреду за период 2018-2020.

буџета у 2008. години, 2009. године бележи се значајан пад издвајања, уз постепени раст током наредне две године.

Наредни период (2012-2014. године), обележио је значајан раст буџетских издвајања за пољопривреду, са просечном вредношћу буџета 43,7 милијарди динара и просечном (трогодишњом) стопом раста од 10,8 %.

Током трећег периода (2015-2017. године), долази до поновног смањења буџетских средстава за пољопривреду на ниво нешто изнад 40 милијарди динара, уз благи пораст издвајања у 2017. години.

Учешће буџетских издвајања за пољопривреду у укупном буџету¹⁷ варира у посматраном периоду, од 4,55% у 2009. години, до максимално достигнутог нивоа од 5,98% 2014. године. Уколико се посматрају просеци посматраних периода, евидентан је највиши ниво просечног учешћа, остварен у периоду 2012-2014. године (просечно учешће од 5,90%), док је најниже просечно учешће средстава за пољопривреду у укупном буџету забележено у периоду 2015-2017. године (просечно учешће од 5,03%). Овај период карактерише пад просечног учешћа буџетских средстава за пољопривреду у националном буџету, и поред укључивања непољопривредних давања у посматран буџет^{18, 19}.

У буџетским издвајањима за пољопривреду доминирају буџетска средства издвојена за подстицаје у пољопривреди и руралном развоју. Подстицаји у пољопривреди и руралном развоју прописани су Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју, који их, као што је већ наведено, класификује као: директна плаћања, подстицаје мерама руралног развоја, посебне подстицаје и кредитну подршку. Такође, исти закон прописује начин коришћења подстицаја, опште услове за остваривање права на подстицаје, као и минималне износе подстицаја. С друге стране, конкретни износи подстицаја и расподела буџетских средстава по врстама подстицаја за сваку буџетску годину, као и максимални износи средстава за сваку меру, прописани су годишњом уредбом о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју.

У претходном, петогодишњем периоду, директна плаћања представљала су убедљиво најзначајнију ставку у издавањима за пољопривреду, са просечним уделом од 87% у укупним издавањима²⁰. Након дугогодишњег ниског издвајања за подстицаје мерама руралног развоја, у 2017. години бележи се значајно повећање учешћа ове врсте подстицаја у укупним средствима опредељеним за подстицаје, чиме просечно петогодишње учешће подстицаја мерама руралног развоја достиже ниво од 9,6%. Посебни подстицаји учествују у просеку са око 1,6% у укупним подстицајима, што је, у контексту постојећег нивоа буџета и узимајући у обзир претходно дугогодишње искуство у имплементацији, задовољавајући ниво, који омогућава реализацију неопходних институционалних и пратећих активности за имплементацију осталих мера пољопривредне политике и политике руралног развоја. У просеку је око 2% укупно опредељених средстава за подстицаје намењено кредитној подршци.²¹

¹⁷ Приликом обрачуна учешћа буџетских издвајања за пољопривреду у укупном буџету, као основица су примењени порески приходи, у складу са чланом 5. став 4. Закона о буџетском систему.

¹⁸ Од 2014. године буџет МПШВ укључује како средства за пољопривреду, тако и средства за област заштите животне средине.

¹⁹ Национални програм за пољопривреду за период 2018.-2020.

²⁰ У обрачун није укључен износ обавеза из претходног периода и/или обавеза које доспевају за исплату у текућој години.

²¹ Национални програм за пољопривреду за период 2018.-2020.

Табела 13: Врсте подстицаја у пољопривреди и руралном развоју:²²

<p>Директна плаћања</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Премија за млеко 2) Основни подстицаји за биљну производњу 3) Подстицаји за квалитетне приплодне млечне и товне краве, овце и козе, крмаче, родитељске кокошке тешког и лаког типа, родитељске ћурке, квалитетне приплодне матице рибе шарана и пастрмке 4) Подстицаји за тов јунади, јагњади, јаради и свиња 5) Подстицаји за краве дојиље 6) Подстицаји за краве за узгој телади за тов 7) Подстицаји за кошнице пчела 8) Подстицаји за производњу конзумне рибе 9) Регрес за гориво и/или ђубриво 10) Регрес за трошкове складиштења у јавним складиштима
<p>Подстицаји за мере руралног развоја</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Подстицаји за унапређење конкурентности 2) Подстицаји за очување и унапређење животне средине и природних ресурса 3) Подстицаји за диверсификацију дохотка и унапређење квалитета живота у руралним подручјима 4) Подстицаји за унапређење система креирања и преноса знања
<p>Посебни подстицаји</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Подстицаји за спровођење одгајивачких програма ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству 2) Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју 3) Подстицаји за производњу садног материјала и сертификацију и клонску селекцију
<p>Кредитна подршка</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Субвенционисање дела каматне стопе

Новоусвојена Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, распоређује средства за следеће програмске активности/пројекте, које је предвидео и Национални програм за пољопривреду, уз уведено категорију IPARD подстицаја. Том Уредбом је предвиђено знатно више средства за финансирање свих програма, односу на Уредбу која је усвојена 2018. године, а расподела средстава по категоријама је приказана у табелама:

²² Национални програм за пољопривреду за период 2018.-2020.

Табела 14: Расподела подстицаја у пољопривреди и руралном развоју за 2019.годину:²³

Директна плаћања	17.220.314.000 динара
Мере руралног развоја	4.727.500.000 динара
Кредитна подршка у пољопривреди	400.000.000. динара
Посебни подстицаји	230.000.000 динара
IPARD подстицаји	6.073.500.000 динара- укупно
	1.521.375.000 динара- буџетска средства
	4.552.125.000 динара- ЕУ средства

Табела 15: Расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју за 2018.годину:²⁴

Директна плаћања	17.038.248.000 динара
Мере руралног развоја	2.392.820.891 динара
Кредитна подршка у пољопривреди	460.000.000 динара
Посебни подстицаји	249.130.534 динара
IPARD подстицаји	1.434.260.000 динара- укупно
	358.565.000 динара- буџетска средства
	1.075.695.000 динара- ЕУ средства

²³ Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2019. години

²⁴ Уредба о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју у 2018. години

7. Визија, циљеви и мере Програма развоја пољопривреде општине Нови Бечеј до 2020. године

Резултати претходно спроведене SWOT анализе као и динамичка и структурална анализа пољопривредног сектора општине Нови Бечеј упућују на дефинисање жељених приоритета, циљева и предлога мера будућег пољопривредног развоја.

Развој и проширење производних и прерађивачких капацитета у пољопривреди општине Нови Бечеј сагледава се у интензивирању примарне пољопривредне производње, којом се обезбеђује већи потенцијал коришћења пољопривредног земљишта. То ће допринети повећању обима производње, чиме се поспешује економичност ове делатности и интензивира производња здраве органске хране.

Табела 16: Препоруке Програма развоја пољопривреде општине Нови Бечеј

Дефинисање жељене промене (приоритет)	Дефинисање циљева	Дефинисање мера (Препоруке)
Развој и проширење производних и прерађивачких капацитета у пољопривреди Општине Нови Бечеј	<ul style="list-style-type: none"> - Мере мелиорације и поправка земљишта - Подела нераспоређеног и слободног земљишта пољопривредним произвођачима - Успостављање нових засада ратарских и повртарских култура и воћарских засада - Модернизација пластеника и стакленика и ефикасније искоришћавање подземних топлих вода - Повећање понуде финалних пољопривредних производа са вишим степеном прераде (сушени и замрзнути производи) - Формирање централних откупних места за различите пољопривредне производе - Укрупњавање и интензивирање сточарске производње - Набавка савременије пољопривредне механизације и модернизација производње 	<ul style="list-style-type: none"> - Интензивирање сарадње између локалне самоуправе и пољопривредних произвођача - Едукација пољопривредних произвођача и појачана сарадња са експертима из свих области пољопривредне производње - Много јача подршка и веће субвенције из покрајинског и општинског буџета - Ефикасније коришћење средстава из домаћих и фондова ЕУ (ИПАРД, ИПА) - Организовање курсева, семинара и школа за пољопривредне произвођаче са домаћим и иностраним професорима - Појачавање комуникације са факултетима, институтима и установама из области пољопривреде - Веће ангажовање локалних, покрајинских и републичких медијских кућа у промоцији тема из пољопривреде

	<ul style="list-style-type: none"> - Успостављање органске пољопривредне производње - Већа медијска подршка и боља информисаност становништва о актуелним темама из пољопривреде - Увођење сталног мониторинга земљишта - Искоришћавање постојећих задруге и појачавање кампање за значај удруживања за развој пољопривреде - Повећање броја стипендија везаних за школовање младих из области пољопривредних наука - Изградња пчеларског етно-села, Центра за апитерапију и перманентну едукацију о значају пчела и пчелињих производа - Појачавање свести о значају заштите животне средине - Појачавање активности конкурисања за све пројекте, којима се може покренути нова или усавршити постојећа пољопривредна производња - Појачавање пријема младих свршених инжењера пољопривреде у општинским органима, који су везани за развој пољопривредне производње - Усклађивање и спровођење законских одредби ЕУ - Искоришћавање природног потенцијала за развој виноградарства и производњу вина. 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена микробиолошких ђубрива - Формирање посебног општинског тела за пружање подршке при писању и конкурисању за пројекте - Формирање удружења воћара и виноградара и осталих грана пољопривреде на територији Општине. - Формирање Локалне акционе групе или укључивање у неку од постојећих
--	--	--

8. *Ex-post* анализа ефеката

Према новоусвојеној Уредби о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика, ***Ex-post анализа ефеката*** је процес вредновања постигнутих учинака, ефективности и ефикасности мера садржаних у документу јавне политике, током, односно након његовог спровођења, у циљу преиспитивања учинка и унапређења. *Ex-post* анализа Програма развоја пољопривреде општине Нови Бечеј, омогућиће реално сагледавање позитивних, негативних, директних и индиректних ефеката насталих реализацијом мера садржаних у документу, како би се утврдило да ли је неопходно предузети додатне и/или корективне мере у циљу отклањања проблема насталих у току спровођења.

Анализу ће вршити именовано Координационо тело, од стране општинске управе Нови Бечеј, уз препоруку да представници приватног и цивилног сектора такође узму учешће. Период имплементације Програма је мањи од две године, због чега се предлажу две фазе анализе. Прва након годину дана, а друга по завршетку програмског периода.

9. Преглед табела

Табела 1: Насеља општине Нови Бечеј и њихова површина	8
Табела 2: Упоредна анализа демографских кретања према територијалним јединицама	10
Табела 3: Структура становништва по старости и полу	11
Табела 4: Површине катастарских општина и број становника по попису из 2011. године на простору обухваћеном просторним планом	11
Табела 5: Коришћење земљишта на територији Општине Нови Бечеј.....	16
Табела 6: Преглед површина пољопривредног земљишта по катастарским општинама и културама.....	17
Табела 7: Површине пољопривредног земљишта по класама	17
Табела 8: Пољопривредна газдинства у општини Нови Бечеј	18
Табела 9: Најважније пољопривредне културе на подручју општине Нови Бечеј	18
Табела 10: SWOT анализа за пољопривредну производњу на територији Општине Нови Бечеј	25
Табела 11: Приоритети руралног развоја у оквиру Заједничке пољопривредне политике	30
Табела 12: План позива у оквиру IPARD програма за 2019. годину:	35
Табела 13: Врсте подстицаја у пољопривреди и руралном развоју:.....	40
Табела 14: Расподела подстицаја у пољопривреди и руралном развоју за 2019.годину:	41
Табела 15: Расподела подстицаја у пољопривреди и руралном развоју за 2018.годину:	41
Табела 16: Препоруке Програма развоја пољопривреде општине Нови Бечеј.....	42
Слика 1. Општина Нови Бечеј.....	7
Слика 2: Просторни план општине Нови Бечеј	12